

Cel voor Financiële Informatieverwerking

**25ste Activiteitenverslag
2018**

INHOUDSOPGAVE

I. VOORWOORD VAN DE VOORZITTER	5
II. SAMENSTELLING VAN DE CEL.....	7
III. KERNCIJFERS 2018	9
IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME	11
1. Trends op het vlak van witwassen	11
1.1. Evolutie van criminele dreigingen.....	11
1.1.1. Dossiers in verband met drugshandel.....	11
1.1.2. Dossiers in verband met mensensmokkel en mensenhandel	12
1.1.3. Dossiers in verband met corruptie	14
1.1.4. Dossiers in verband met oplichting	16
1.2. Evolutie van witwastechnieken	17
1.2.1. Gebruik van verschillende soorten verrichtingen met contanten	17
1.2.2. Gebruik van vennootschapsstructuren voor witwasdoeleinden.....	18
2. Trends op het vlak van financiering van terrorisme.....	22
V. UITDAGINGEN OP HET GEBIED VAN DE BESTRIJDING VAN WITWASSEN/FINANCIERING VAN TERRORISME.....	25
1. Opsporing van financiële stromen.....	25
2. Het nieuwe strafwetboek	27
3. Check and balances: het Europees Openbaar Ministerie en samenwerking tussen Europese financiële inlichtingeneenheden.....	28
4. Beoordeling van de goede trouw van meldingsplichtige entiteiten die aan de CFI melden.....	29
5. Publiek-private samenwerking (PPS).....	29
6. Digitalisering: CFI 4.0.....	30
7. Interactie/relatie tussen de CFI en melders en hun toezichhoudende autoriteiten	30
8. Toelichting bij de rol van de CFI ten aanzien van de verschijnselen radicalisme en extremisme	32
9. De CFI en de bescherming van persoonsgegevens	34
VI. BIJLAGE: Statistieken 2018.....	35

I. VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

2018 EN DE CFI VAN MORGEN

Op 1 december 2018 vierde de CFI haar 25-jarig bestaan. De CFI werd opgericht door de wet van 11 januari 1993 maar ging pas op 1 december 1993 met haar activiteiten van start.

In 25 jaar tijd is er echter veel veranderd. Het financiële stelsel van 2018 is niet meer hetzelfde als dat van 1993.

Sinds de financiële crisis van 2008 is ons financieel landschap grondig gewijzigd door de intrede van nieuwe spelers en de opkomst van nieuwe financiële technologieën. Deze nieuwe spelers (PSP, platforms voor het wisselen van virtuele valuta,...) bieden nieuwe oplossingen voor de financiële markt maar versnipperen die ook.

Het bankgeheim lijkt vandaag tot het verleden te behoren, maar bepaalde spelers die geheimhouding opzoeken, vinden de weg naar nieuwe financiële technologieën en de anonimiteit die ze bieden. Er bestaat dus een risico dat het bankgeheim op termijn een techgeheim wordt.

Door hun toenemend belang is het nu essentieel om ze te reguleren en intensief met deze nieuwe spelers samen te werken om een doeltreffende bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme te waarborgen.

Andere technologische ontwikkelingen hebben de afgelopen jaren eveneens aanzienlijke voordelen opgeleverd voor de voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme. Deze ontwikkelingen maken een andere aanpak van de klantenrelatie (*Know Your Customer* (KYC)) en de compliancefunctie bij financiële instellingen mogelijk.

Het opsporen van verdachte verrichtingen hangt steeds vaker af van informaticatoepassingen en algoritmes. Begrijpen hoe deze geautomatiseerde besluitvormingsprocessen ontwikkeld worden is uiterst belangrijk om de risico's in verband met deze algoritmes zo goed mogelijk in te schatten en mogelijke vertekeningen die ze zouden kunnen veroorzaken te corrigeren.

Maar het is ook van essentieel belang om een evenwicht te vinden tussen het intensieve gebruik van de “machine” en een doeltreffende menselijke tussenkomst aangepast aan de risico's op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme. Dit evenwicht kan maar gevonden worden als er een nauwgezette en vrijwillige interne cultuur op het vlak van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme (AML/CFT) bestaat.

De schandalen die bepaalde kredietinstellingen, hoofdzakelijk uit noordse landen, in opspraak brachten zijn hier een duidelijk bewijs van. Het is van essentieel belang dat de controlerende en toezichhoudende autoriteiten zich ervan vergewissen dat deze instellingen over de geschikte AML/CFT-mechanismes en interne AML/CFT-cultuur beschikken.

Net zoals de financiële sector heeft de CFI de afgelopen jaren een belangrijke omwenteling ingezet naar een grotere automatisering van haar analytische procedures van verdachte verrichtingen die ze van de financiële sector ontvangt.

In 2018 startte de CFI met verscheidene grote projecten, enerzijds om de interne stroom van documenten en informatie die door de CFI gebruikt worden te verbeteren met een “papierloos” CFI als einddoel en anderzijds een grotere rol voor nieuwe informatietechnologie bij de behandeling, verrijking en analyse van meldingen om het operationele besluitvormingsproces te ondersteunen, zonder dit evenwel te vervangen.

2018 was eveneens een geslaagd jaar wat de relatie tussen de CFI en het federaal parket betreft. Dit parket bestrijdt niet enkel terrorisme en terrorismefinanciering, maar speelt een centrale rol bij de bestrijding van de meest ernstige en complexe misdrijven. Belangrijke witwasdossiers die door de CFI behandeld werden in verband met georganiseerde misdaad of corruptie werden aan het federaal parket doorgemeld vanwege de degelijke expertise van dit parket met betrekking tot deze criminele verschijnselen.

In 2018 konden ook de partnerschappen worden versterkt met de andere instanties die bij de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme betrokken zijn, zoals de FOD Economie.

Dit activiteitenverslag biedt een overzicht van de activiteiten van de CFI in 2018.

Aan de hand van statistische gegevens in dit verslag kan de doeltreffendheid van het AML/CFT-stelsel in België worden ontleed en beoordeeld. Het verslag verschaft de onderworpen entiteiten en andere betrokken autoriteiten eveneens een overzicht van de laatste trends op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme.

In 2018 steeg het aantal ontvangen meldingen met 7,6 %. De CFI behandelde in 2018 33.445 meldingen of mededelingen van andere instanties die als meldingen worden beschouwd.

Deze meldingen gaven aanleiding tot de doormelding van 993 nieuwe dossiers en een groot aantal aanvullende verslagen van onderzoek met informatie uit 2.972 meldingen, dit voor een totaalbedrag van 1.700,89 miljoen EUR.

Ik wens hierbij de leden en alle personeelsleden van de CFI te bedanken voor het werk dat in 2018 werd verricht.

Ik wens jullie veel leesgenot.

Brussel, 18 april 2019
Philippe de Koster
Voorzitter van de CFI

II. SAMENSTELLING VAN DE CEL¹

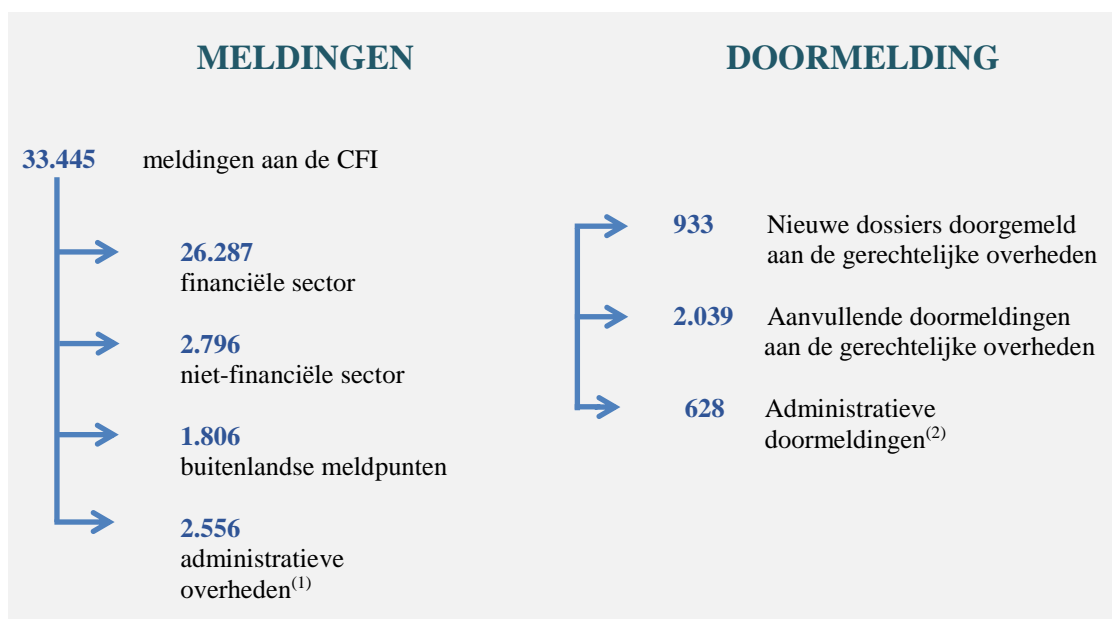
Voorzitter:	Dhr. Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr. Michel J. DE SAMBLANX ²
Plaatsvervangend voorzitter:	Dhr. Boudewijn VERHELST
Leden:	Dhr. Johan DENOLF Fons BORGINON Mevr. Chantal DE CAT
Secretaris-generaal:	Dhr. Kris MESKENS

¹ Toestand op 31/12/2018

² Plaatsvervangend vanaf 1/09/2017

III. KERNCIJFERS 2018

De CFI heeft als opdracht meldingen van verdachte verrichtingen te ontvangen van instellingen en personen (onderworpen entiteiten) vermeld in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten³, van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat. De CFI maakt gebruik van de haar toegewezen bevoegdheden om deze informatie te analyseren en te verrijken. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme of proliferatie meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden.

⁽¹⁾ Meldingen van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen, fiscale regularisatieattesten, meldingen door ambtenaren van administratieve diensten van de Staat (met inbegrip van de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht en OCAD), van het openbaar ministerie in het kader van een informatie of een onderzoek in verband met terrorisme en de financiering van terrorisme en de toezichtautoriteiten, overeenkomstig artikel 79 van de wet.

⁽²⁾ Informatie meegedeeld aan de arbeidsauditoraten, de dienst “Coördinatie Anti-Fraude (CAF)” van de FOD Financiën, de douane, de SIOD, de FOD Economie, het COIV, de inlichtingendiensten en het OCAD, overeenkomstig artikel 83 van de wet.

De CFI is wettelijk verplicht om bepaalde informatie uit deze dossiers met andere nationale autoriteiten uit te wisselen en mee te delen: de dienst “Coördinatie Anti-Fraude (CAF)” van de FOD Financiën wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd; de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van misdrijven waarvoor de Algemene Administratie van de Douane de strafvordering uitoefent; de toezichtautoriteiten van onderworpen entiteiten en de FOD Economie wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld voortkomend uit een misdrijf waarvoor deze autoriteiten een opsporingsbevoegdheid hebben; de SIOD wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake sociale fraude; en de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat

³ Hierna de wet van 18 september 2017. Belgisch Staatsblad van 6 oktober 2017 - Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be) Stukken: K54-2566.

betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensensmokkel (met inbegrip van handel in clandestiene werkkrachten, voortaan vervat in het globale begrip mensensmokkel) of mensenhandel.

De CFI kan overigens ook het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring inlichten wanneer tegoeden van beduidende waarde, van welke aard ook, beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming.

Om het hoofd te bieden aan de veiligheidsdreiging werkt de CFI nauw samen met de burgerlijke en militaire inlichtingendiensten en het OCAD. De CFI kan de verzoeken om bijstand/inlichtingen aan deze drie diensten contextualiseren. In het kader van de wederzijdse samenwerking (artikel 83 § 2 4° van de wet) kan de CFI ook nuttige informatie aan de inlichtingendiensten en het OCAD meedelen.

- > **33.445** meldingen ontvangen door de CFI
- > **933** nieuwe dossiers werden in 2018 doorgemeld en informatie uit **2.972** meldingen werd gebruikt in een doormelding aan de parketten en het federaal parket voor een totaalbedrag van **1.700,89 miljoen €**
- > Er werden ook **628** informatienota's doorgemeld aan de arbeidsauditoraten, de FOD Economie, de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën, aan de douane, aan de SIOD, het COIV, de inlichtingendiensten en het OCAD, overeenkomstig artikel 83 van de wet.

Deel IV bevat een overzicht van trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme in 2018. Een gedetailleerd overzicht van de statistieken 2018 wordt opgenomen in deel VI.

IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

1. Trends op het vlak van witwassen

1.1. Evolutie van criminele dreigingen

1.1.1. Dossiers in verband met drugshandel

De drugsmarkt in België neemt vele vormen aan. België is niet enkel een land van bestemming, maar voor de meeste illegale stoffen is België ook een doorvoerland en een land waar deze stoffen geproduceerd worden. 2018 was in België een recordjaar qua inbeslagnames⁴ van drugs: er werd 50 ton cocaïne in beslag genomen, waarvan de straatwaarde op 2,5 miljard euro wordt geschat. De inbeslaggenomen hoeveelheid heroïne, cannabis en opiaten neemt eveneens toe. Er zijn verschillende netwerken van drugshandelaars actief en ze brengen een grote hoeveelheid wit te wassen geld voort.

De toegenomen dreiging komt tot uiting in de stijging van het aantal dossiers dat de CFI de afgelopen jaren doormeldde.

Om dit verschijnsel te bestrijden werden diverse initiatieven tot samenwerking ontwikkeld, waarbij de CFI haar financiële expertise kon bijdragen.

Zo is de CFI sinds begin 2018 betrokken bij het “Stroomplan” in Antwerpen. Het stroomplan beoogt om verschillende partners te laten samenwerken en informatie te laten delen met het oog op de integrale aanpak van de drugsproblematiek in de haven van Antwerpen, waarbij zowel het strafrechtelijk, arbeidsrechtelijk, fiscaalrechtelijk als bestuursrechtelijk aspect aan bod komen. Concreet werd een multidisciplinair team samengesteld genaamd “KALI” bestaande uit politiemensen van FGP en lokale recherche gespecialiseerd in drugs, versterkt met financiële onderzoekers van Ecofin en strategische analisten voor een bredere fenomeenanalyse. De CFI neemt deel aan het ad-hocoverleg tussen het “KALI”-team en de andere bevoegde diensten, dat maandelijks onder coördinatie van het parket plaatsvindt.

Ook in het kader van het “Kanaalplan” werkt de CFI samen met de Brusselse politiediensten rond de financiële aspecten van terrorisme en drugshandel. Het “Globaal Drugsplan” is gericht op een multidisciplinaire aanpak van de criminele structuren die zich in het arrondissement Brussel toeleggen op drugshandel.

Hierbij richt de CFI zich uiteraard vooral op de witwasactiviteiten van de criminele organisaties, die niet enkel een sterk ondermijnend effect hebben op de lokale economie maar waaraan ook internationale aspecten verbonden zijn.

Gelet op de omvang van dit verschijnsel voerde de dienst strategische analyse van de CFI in 2018 een strategische analyse uit over witwassen van geld voortkomend uit drugshandel. De strategische analyse toonde aan dat allerhande witwastechnieken worden gebruikt, van eenvoudig tot uiterst ingewikkeld, die zich in de verschillende witwasstadia afspelen.

Handelszaken als dekmantel – compensatie – handelsgerelateerde witwaspraktijken (TBML)

In sommige dossiers worden handelszaken als dekmantel gebruikt, meestal gaat het om zaken die veel contanten voortbrengen (horeca, distributie, ...). Contante opbrengsten uit drugshandel worden met de inkomsten uit rechtmatige handelsactiviteiten vermengd, eventueel met valse facturen.

⁴https://financien.belgium.be/sites/default/files/Customs/NL/PDF/AADA/Persberichten/20190111_drugsvangsten_2018-FINAL.pdf

In grotere dossiers stellen we vast dat witwasnetwerken steeds professioneler worden. Er worden compensatiestelsels gebruikt waarbij vennootschappen in bepaalde sectoren als essentiële schakels in de witwasketen⁵ voorkomen. In talrijke dossiers wordt opgemerkt dat de *bouwsector* risico's op het vlak van witwassen inhoudt. De CFI stelt vast dat contanten uit drughandel worden verzameld/vervoerd (in het bijzonder door professionele witwassers⁶) en vervolgens aan bouwbedrijven overhandigd, gecompenseerd door overmakingen naar buitenlandse tegenpartijen (met name in China) verhuld als internationale handelsverrichtingen die uiteindelijk voor de drughandelaars bedoeld zijn.

Aangezien de fondsen na de compensatieactiviteiten naar de drughandelaars terugkeren, kunnen deze fondsen ofwel in onroerende goederen worden geïnvesteerd ofwel gebruikt worden om luxewagens, luxejuwelen, verbruiksgoederen bij groothandelaars (textiel/drank) te kopen. De wederverkoop ervan sluit aan bij handelsgerelateerde witwaspraktijken.

Handelsgerelateerde witwaspraktijken worden vastgesteld in verschillende dossiers in verband met de *handel in wagens*, in het bijzonder tweedehandswagens. Deze praktijken zijn gebaseerd op in- of uitvoeractiviteiten van wagens bedoeld om witwasverrichtingen van geld uit drughandel te verhullen. Bij bepaalde exportkanalen, met name naar West-Afrika, zijn bijzonder actieve uitvoernetwerken betrokken. De opbrengst van de wederverkoop van wagens in West-Afrika vloeit zo naar de drughandelaars terug. In bepaalde Europese landen is er geen maximumbedrag voor aankopen in contanten (zoals in Duitsland) en is het dus mogelijk om (nieuwe, tweedehands-, luxe-) wagens in contanten te kopen. Dit is een bijkomende kwetsbaarheid op het gebied van witwassen.

Investerings in onroerende goederen – aankoop van goud, diamanten, luxegoederen

Investeren in onroerende goederen is nog steeds een geëerde witwasmethode van drughandelaars. De onroerende goederen die in België gekocht worden kunnen binnen verschillende typologieën passen. In geval van bescheiden panden worden vaak renovatiewerken ondernomen, uitgevoerd door niet-aangegeven werkrachten die in contanten, voortkomend uit drughandel, worden betaald. Deze onroerende goederen kunnen dan vervolgens met meerwaarde worden verkocht. De panden zijn soms ook kleine horecazaken, die op hun beurt als dekmantel voor nieuwe witwasverrichtingen kunnen dienen. Er worden ook onroerende goederen in het buitenland gekocht, meer bepaald in Spanje, Marokko, Turkije en Dubai, doorgaans voor grote bedragen, soms voor meerdere miljoenen EUR.

Bij verrichtingen voor de aankoop van een onroerend goed is het van belang erop te wijzen dat notarissen een sleutelrol hebben in de relatie met hun cliënt om zo veel mogelijk informatie over de cliënt, zijn profiel en de oorsprong van de geïnvesteerde fondsen te achterhalen.

Zoals eerder vermeld worden fondsen uit drughandel ook gebruikt om goederen van grote waarde te kopen: luxewagens, luxehorloges, diamanten, goud,... Deze waardevolle goederen kunnen ook opnieuw verkocht worden, in het bijzonder in het buitenland. Zo kunnen de betrokkenen in het buitenland over grote sommen contant geld beschikken, zonder dat er contact geld de grens over moet. Zo kan witwassen plaatsvinden door het vervoer van liquide waarden en niet van liquide middelen.

1.1.2. Dossiers in verband met mensensmokkel en mensenhandel

Ingegeven door de vraag horen mensensmokkel en mensenhandel in de loop der jaren bij de meest lucratieve illegale activiteiten in de EU. Gelet op deze evolutie namen Europese lidstaten talrijke initiatieven, zoals bewustmakingsacties en wetgevende maatregelen.

In België wordt het nationale beleid hierover gecoördineerd door een interdepartementale cel, voorgezeten door de minister van Justitie. De CFI is sinds 2014 een partner van deze Cel. De

⁵ De compensatietechniek wordt ook door Tracfin vastgesteld (*Rapport d'analyse* 2017-2018, blz. 30-31).

⁶ Zie het activiteitenverslag 2017 van de CFI, blz. 24-25.

strategische instrumenten die werden ontwikkeld⁷ tonen het belang van financiële onderzoeken aan en wijzen erop dat financiële beroepen beter bewust moeten worden gemaakt van deze verschijnselen. Daarom werd een werkgroep met verschillende partners⁸ opgericht. De CFI heeft zich er binnen deze werkgroep toe verbonden mee te werken aan een bewustmakingsbrochure voor de banksector. Deze brochure, die via Febelfin werd verspreid, somt een aantal indicatoren op van witwasverrichtingen die met mensensmokkel en mensenhandel verband kunnen houden.

Ook op Europees vlak wordt het belang van financiële onderzoeken benadrukt, zoals duidelijk wordt in de strategie van de EU in dit verband: “Het geld volgen langs de handelsketen is van cruciaal belang om van mensenhandel een misdrijf met hoge risico’s en lage opbrengst te maken.”⁹

Netwerken van mensensmokkel en mensenhandel zijn doorgaans erg mobiel, vaak internationaal en ze beschikken over cellen in de landen waar de slachtoffers vandaan komen, doorreizen en naartoe reizen. Smokkelaars maken gebruik van het internet en van sociale media voor logistieke doeleinden om slachtoffers te ronselen en ook als handelsplatform voor prostitutie¹⁰. Bovendien worden banden met andere criminele netwerken vastgesteld die met name bij de illegale handel in drugs, migranten en wapens, ernstige fiscale fraude, cybercriminaliteit of terrorisme betrokken zijn¹¹. De hoofdbetrokkene in een dossier dat in verband met een btw-carrousel werd doorgemeld was ook bekend in het kader van mensenhandel naar het Verenigd Koninkrijk. Het geld werd witgewassen door het via een schermvennootschap naar het Verenigd Koninkrijk over te maken met gebruik van valse facturen. Deze vennootschap, met een postbusadres in België, was actief in de bouwsector. Verschillende verrichtingen die op de rekening van de vennootschap werden uitgevoerd strookten niet met de normale activiteit van de vennootschap. Zo werden er vele betalingen met bankkaart uitgevoerd rond havens en luchthavens in België en in de buurt van Calais¹², onder andere verschillende overschrijvingen naar autoverhuurbedrijven en vervoerders van containers. Deze verrichtingen leken veeleer te worden uitgevoerd als onderdeel van weg-, zee- of luchtvervoer dat zou kunnen worden gebruikt om migranten naar het Verenigd Koninkrijk te smokkelen.

De financiële stromen in verband met seksuele uitbuiting die de CFI vaststelde zijn vaak geldverzendingen naar gebieden die als gevoelig op het vlak van mensenhandel bekend staan. Op basis van allerhande informatie, zoals de identificatie van gemeenschappelijke tegenpartijen in overmakingen uitgevoerd door verschillende afzenders, aangevuld met politie-informatie konden verbanden met prostitutienetwerken worden gelegd. De belangrijkste Europese landen van herkomst van de slachtoffers zijn Roemenië, Hongarije, Polen en Bulgarije. De voornaamste derde landen zijn Nigeria, Albanië, Vietnam, China en Eritrea¹³.

⁷ Nationaal Actieplan “Strijd tegen de mensenhandel 2015-2019” en “Nationaal Actieplan ter bestrijding van mensensmokkel 2015-2018”.

⁸ College van procureurs-generaal, FOD Financiën, FOD Justitie, Federale politie en CFI.

⁹ COM(2017) 728 final Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad, Verslag over de follow-up van de EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel en het vaststellen van verdere concrete maatregelen.

¹⁰ Myria, Jaarverslag “Mensenhandel en mensensmokkel 2017: Online”, 2017.

¹¹ EUROPOL Dreigingsevaluatie van de georganiseerde internetcriminaliteit (IOCTA), Dreigingsevaluatie van de zware en georganiseerde criminaliteit (SOCTA) 2017 en “Situation Report, Trafficking in Human Beings in the EU” (verslag over de toestand van mensenhandel in de Europese Unie) (2016).

¹² Het verslag van het Europees Centrum tegen migrantensmokkel vermeldt dat “smuggling networks are particularly active in places with a high concentration of irregular migrants, such as reception centres and main transportation hubs”, *Two-year Activity Report of the European Migrant Smuggling Centre (EMSC), 2017-2018*, blz. 9.

¹³ COM(2018) 777 final Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad Tweede verslag over de vorderingen die zijn gemaakt op het gebied van de bestrijding van mensenhandel (2018) als vereist op grond van artikel 20 van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan.

Wat arbeidsuitbuiting betreft valt op dat misdaadgroepen inspelen op de stijgende vraag naar goedkope arbeidskrachten die in vele lidstaten wordt vastgesteld. Europol benadrukte dat misdadigers gebruikmaken van verschillen in arbeidswetgeving en slachtoffers uitbuiten in de grijze zone tussen legale tewerkstelling en arbeidsuitbuiting¹⁴. De ervaring van de CFI leert dat er verbanden bestaan met sociale fraude¹⁵, waarbij frauduleuze constructies worden opgezet om uitbuiting te verhullen: een opeenvolging van onderaannemers, valse detachering van werknemers door gebruik te maken van postbusvennootschappen in Oost-Europa. De constructies die in 2018 werden vastgesteld duiden op praktijken van sociale dumping, met name via de “Cyprus-route”: werknemers worden ingeschreven bij Cypriotische vennootschappen en vervolgens gedetacheerd om aan lage kostprijs in België te komen werken. De gebruikte vennootschappen zijn geregistreerd op een postbusadres in Cyprus, geven in Cyprus geen belastingen aan, en verrichten geen andere activiteiten dan louter intern beheer of administratie.

Steeds vaker worden ook verbanden met georganiseerde misdaad vastgesteld, zoals blijkt uit het belang van dossiers met tussenkomst van zogenaamde Braziliaanse netwerken¹⁶. De FAG¹⁷ wijst ook op verbanden met georganiseerde misdaad en stelt dat de problematiek rond mensenhandel gemakkelijker kan worden opgespoord op basis van indicatoren over de slachtoffers van mensenhandel of op basis van indicatoren over de lagere niveaus van misdaadorganisaties. Op hogere niveaus van een misdaadorganisatie lijken indicatoren minder duidelijk te wijzen op mensenhandel en meer in het algemeen op georganiseerde criminele activiteiten te wijzen.

1.1.3. Dossiers in verband met corruptie

Het aantal dossiers dat de laatste jaren naar de parketten doorgemeld werd wegens aanwijzingen van witwassen van geld uit corruptie of verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen¹⁸, is relatief beperkt, maar de bedragen in de dossiers zijn wel belangrijk. Het gemiddelde bedrag per dossier bedraagt meer dan 2,5 miljoen EUR.

Het beperkte aantal dossiers is mogelijk te verklaren door het feit dat aspecten van corruptie of verduistering ook frequent voorkomen in dossiers die doorgemeld werden wegens andere onderliggende misdrijven. Zo werden duidelijke banden vastgesteld tussen corruptie en verduistering, georganiseerde misdaad, drughandel en fiscale fraude. Elementen van corruptie werden ook vastgesteld in de dossiers die kaderden in het sportmilieu, maar die doorgemeld werden op basis van aanwijzingen van het witwassen van geld uit georganiseerde misdaad.

Gelet op de geldelijke omvang van dit verschijnsel voerde de CFI in 2018 een strategische analyse uit met betrekking tot het witwassen van geld uit corruptie en verduistering van overheidsgeld, gespreid over de laatste zes jaar.

Uit deze strategische analyse blijkt dat een groot deel van de betrokken natuurlijke personen in de dossiers de Belgische nationaliteit hebben. Verschillende personen met een buitenlandse nationaliteit zijn afkomstig van landen die laag scoren op de corruptie perceptie-index van *Transparency International* (hoog gepercipieerd niveau van corruptie in de publieke sector). Verder valt ook op dat de buitenlandse betrokkenen in de doorgemelde dossiers vaker PEP's zijn, en dan meestal nog van zeer hoog niveau. Bij de Belgische betrokkenen gaat het eerder sporadisch om PEP's.

¹⁴ <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crimethreat-assessment-2017>

¹⁵ Zie Activiteitenverslag 2017 van CTIF-CFI, deel over dossier in verband met sociale fraude, blz. 13-17.

¹⁶ Zie het deel “Vennootschappen die als doorvoerplatformen voor witwasverrichtingen dienen”

¹⁷ FATF - APG (2018), *Financial Flows from Human Trafficking*.

¹⁸ Hierna afgekort als verduistering.

In deze dossiers worden vaak “one-shot-verrichtingen” uitgevoerd: er wordt een rekening geopend die uitsluitend voor creditverrichtingen wordt gebruikt, onmiddellijk gevolgd door debetverrichtingen. De bankrekeningen worden uitsluitend geopend met de bedoeling witwasverrichtingen uit te voeren.

Er werden verschillende modi operandi vastgesteld, die vaak worden gecombineerd. In sommige dossiers werden verdachte verrichtingen uitgevoerd in verband met de aankoop van onroerende goederen of luxegoederen. Analyse toonde aan dat deze fondsen voortkwamen uit de verduistering van de schatkist door overheidsambtenaren of betrekking hadden op de betaling van verborgen commissies bij openbare aanbestedingen.

In andere dossiers werden ingewikkelde constructies gebruikt waarbij verschillende technieken om de uiteindelijke begunstigde te verhullen aan het licht kwamen. Er worden tussenpersonen gebruikt, in het bijzonder in dossiers waarbij PEP's betrokken zijn. De financiële verrichtingen verlopen via laagbelastende landen of gebieden of internationale centra voor handel of financiën, vaak zijn hierbij ondoorzichtige vennootschapsstructuren betrokken die verder dan de landsgrenzen reiken. Dikwijls gaat het om Limited-vennootschappen, stichtingen, trust of FZE (*Free Zone Establishments*). Tussenkomen van verschillende schermvennootschappen, complexe bezitsconstructies en de splitsing van juridische entiteiten maken het nog moeilijker om financiële verrichtingen op te volgen.

Om de verrichtingen van en/of naar deze vennootschapsstructuren te verantwoorden worden vaak valse facturen voor dienstverlening gebruikt. De mededelingen zijn doorgaans vaag en verwijzen naar consultancykosten. Het gebruik van valse facturen geeft een schijnbare economische verantwoording aan de overmaking van geld dat verband houdt met het begaan van een onderliggend misdrijf en/of daarmee verband houdend witwassen.

Van de doorgemelde meldingen in het kader van corruptie of verduistering was het grootste deel afkomstig van de grote kredietinstellingen. Het aandeel doorgemelde meldingen door private bankers, kleinere banken, levensverzekeringsondernemingen en niet-financiële beroepen daarentegen lag beduidend lager. Nochtans zijn meldingen van het geheel van financiële instellingen én van niet-financiële beroepen van cruciaal belang in de strijd tegen corruptie en witwassen. Beoefenaars van cijferberoepen bevinden zich in een uitgelezen positie om eventuele verrichtingen die op corruptie kunnen wijzen te detecteren. Niet alleen hebben ze zicht op informatie in verband met transactiestromen, uitgaven (reis- en verblijfskosten bijvoorbeeld) en kasbetalingen, ze hebben ook toegang tot documenten (facturen, interne bedrijfscode, jaarrekening) die toelaten om eventuele onregelmatigheden op te sporen. Ook notarissen en vastgoedmakelaars zijn goed geplaatst om verdachte vastgoedtransacties op te sporen.

Bij verschillende belangrijke doorgemelde dossiers lag een buitenlandse Financiële Inlichtingeneenheid (FIE) aan de basis van het dossier. In vier op tien doorgemelde dossiers deelde de CFI spontaan informatie met of stelde ze vragen aan één of meerdere buitenlandse FIE's.

Vragen naar uiteindelijke begunstigden van juridische entiteiten en de hoedanigheid van betrokkenen behoren in dergelijke dossiers tot de pertinente vragen. Er kan worden vermoed dat het nieuwe artikel 20 bis van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering¹⁹ een gunstig effect zal hebben op de detectie van PEP's en verdachte financiële verrichtingen waarbij PEP's uit de EU betrokken zijn.

Voorts hebben ook ontwikkelingen binnen de Egmont Groep er toe bijgedragen om de vermelde strategische analyse in verband met het witwassen van geld voortkomend uit corruptie en verduistering uit te voeren. Zo stond de rol van FIE's in de bestrijding van het witwassen van geld voortkomend uit

¹⁹ Krachtens het nieuwe artikel 20 bis van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering moet elke lidstaat van de Europese Unie een lijst opstellen met de functies die volgens de nationale wetgeving, voorschriften en administratieve bepalingen aangemerkt worden als prominente publieke functies en deze lijst up-to-date houden.

corruptie centraal tijdens de Egmont Groep vergaderingen in maart 2018 en werden toen diverse initiatieven op dat vlak goedgekeurd. De CFI nam deel aan de vergaderingen, droeg bij tot de samenstelling van een lijst van indicatoren voor het identificeren van verdachte verrichtingen en activiteiten die op corruptie kunnen wijzen²⁰ en werkte mee aan een typologisch project in verband met het witwassen van geld voortkomend uit corruptie.

België werd in 2018 beoordeeld op de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen Corruptie (UNCAC) in verband met preventieve maatregelen en de teruggave van activa. Een delegatie van de CFI stond het evaluatieteam te woord tijdens het bezoek ter plaatse, dat door de FOD Buitenlandse Zaken werd gecoördineerd. De Werkgroep van de OESO inzake omkoping bij internationale zakelijke transacties bracht in 2018 verslag uit over de voortgang van België bij het uitvoeren van eerdere specifieke aanbevelingen. Later dit jaar zal België ook door de Groep Staten tegen Corruptie van de Raad van Europa (GRECO) worden geëvalueerd (preventie van corruptie en versterking van integriteit in centrale overheden en rechthandhavingsoverheden).

Voorts kan melding worden gemaakt van maatregelen die effect kunnen hebben op het terugdringen van corruptie en verduistering. Zo is het toepassingsgebied van de Belgische mandatenwetgeving sinds 01/01/2019 uitgebreid en werd recent overeenstemming bereikt over de bescherming van klokkenluiders in de Europese Unie. Tot slot kan ook het bijhouden van het UBO-register²¹ bijdragen aan een betere detectie van PEP's en corruptie.

1.1.4. Dossiers in verband met oplichting

Analyse van de dossiers duidt op de tussenkomst van netwerken gespecialiseerd in grootschalige oplichting. Deze dynamische en internationale netwerken gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden en gebruiken regelmatig verschillende varianten: oplichting met frauduleuze overschrijvingen, CEO-fraude, oplichting in verband met niet-gereguleerde handel, beleggingen in diamant, platforms voor het wisselen van virtuele valuta ... Uit deze dossiers blijkt dat vaak dezelfde netwerken deze verscheidene soorten oplichting plegen.

In 2018 kwam de energiesector als een risicosector naar voren op het gebied van witwassen. In verschillende dossiers waren Belgische vennootschappen uit deze sector betrokken.

In een van deze dossiers bood de Belgische vennootschap A aan particulieren in België via agressieve handelspraktijken installaties aan. In enkele maanden had vennootschap A verschillende miljoenen EUR verzameld. Verschillende elementen leken erop te wijzen dat de installaties van deze vennootschap, ondanks de zeer hoge prijs, van slechte kwaliteit waren en deel uitmaakten van oplichtingspraktijken. Een deel van de fondsen werd naar Dhr. X overgeschreven, die reeds voorkwam in een dossier dat werd doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit oplichting met cryptovaluta. Er werd ook geld overgeschreven naar een vennootschap B in een compleet andere sector. Analyse door de CFI toonde aan dat vennootschap B werd opgericht om fondsen afkomstig van vennootschap A via een systeem van compensatie door te voeren en wit te wassen en vervolgens in het buitenland in contanten op te nemen.

Over het algemeen kan men stellen dat, ook al evolueren de fraudetechnieken en worden die aangepast, de witwasverrichtingen die met deze massafraude verband houden op witwasnetwerken steunen die internationaal handelen en vaak dezelfde procedure hanteren: overmaken van fondsen naar het buitenland (in het bijzonder naar Oost-Europa en China), gebruik van doorsluisrekeningen op naam van (scherm)vennootschappen, gebruik van compensatieschema's verhuuld met valse facturen.

²⁰ De lijst van indicatoren is beschikbaar via de website van CFI en de website van de Egmont Groep (<https://www.egmontgroup.org/en/content/new-publication-set-indicators-corruption-related-cases-fius-perspective>).

²¹ https://financien.belgium.be/sites/default/files/20181017_FAQ_NL_UBO.PDF

Gelet op de omvang van massafraude, de betrokken bedragen en het aantal slachtoffers, zijn preventie en bewustmaking van cruciaal belang. In dit verband verwijzen we naar de waarschuwingen die regelmatig door de FMSA²² en de FOD Economie²³ worden gepubliceerd en de waarschuwingen op de website van de CFI²⁴.

1.2. Evolutie van witwastechnieken

1.2.1. Gebruik van verschillende soorten verrichtingen met contanten

Het aanwenden van contanten beperkt zich niet tot een welbepaalde vorm van onderliggend misdrijf. Hoewel contant geld vaak in verband kan worden gebracht met illegale handel (drugs, wapens, sigaretten), worden verrichtingen in contanten ook bij andere misdaadvormen gebruikt: corruptie, sociale fraude, ernstige fiscale fraude, oplichting...

De statistieken van de CFI tonen aan dat in de witwasschema's veel contanten worden gebruikt. Ook al worden op bankrekeningen nog vaak verrichtingen in contanten uitgevoerd, zowel stortingen op de rekening als opnames van de rekening, die bijgevolg door bankinstellingen kunnen worden opgespoord, stellen we steeds vaker verrichtingen in contanten via atypische circuits vast, wat erop wijst dat witwassers het traditionele bankstelsel nog meer willen vermijden.

Zo stelt de CFI vast dat herhaaldelijke opnames aan geldautomaten worden uitgevoerd. Dit is onder meer het geval voor dossiers in verband met Braziliaanse netwerken waarbij fondsen niet langer onmiddellijk in België in contanten worden opgenomen maar eerst naar Portugese vennootschappen worden gestuurd en vervolgens opnieuw naar België worden overgemaakt ten gunste van verschillende natuurlijke personen, Portugezen of Brazilianen, die de fondsen uiteindelijk stelselmatig in contanten opnemen aan geldautomaten in België. Deze opnames worden niet door Belgische banken aan de CFI gemeld maar door betalingsinstellingen die opnames aan geldautomaten vaststellen.

Andere dossiers tonen aan dat buitenlandse bankkaarten worden gebruikt om veelvuldig bij verschillende geldautomaten in België contanten op te nemen. Ook hier worden opnames vastgesteld en door betalingsinstellingen gemeld. Op deze kaarten vinden aanzienlijke stortingen in contanten in het buitenland plaats, die met de handel in ingevoerde wagens verband houden. Bovendien wordt vastgesteld dat de kaarten op naam van verschillende kaarthouders vaak de ene na de andere in dezelfde automaat wordt gebruikt, wat sterk doet vermoeden dat er tussen de betrokkenen banden bestaan. Tot slot valt op dat verrichtingen gesplitst worden door verschillende kaarten van dezelfde kaarthouder te gebruiken of door familieleden van dezelfde familie gesplitst worden. Gelet op de frequentie en de bedragen dienden de betrokkenen mogelijk voor verschillende criminele organisaties geld wit te wassen, dit onder voorwendsel van autohandel.

²² <https://www.fsma.be/nl/news-articles>

²³ <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/stop-bedrog>

²⁴ <http://www.ctif-cfi.be>

1.2.2. Gebruik van vennootschapsstructuren voor witwasdoeleinden

Verhulling van de uiteindelijke begunstigde via schermvennootschappen

Een van de belangrijkste elementen van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme is de identificatie van de uiteindelijke begunstigde om de anonimiteit weg te nemen en de personen te kennen die werkelijk aan de oorsprong van de verrichtingen en de activiteiten op de rekening liggen. Uit de dossiers die de CFI doormeldde en het verslag “Concealment of Beneficial Ownership” dat onlangs samen door de FAG en de Egmontgroep²⁵ werd gepubliceerd blijkt dat witwassers meerdere technieken gebruiken om transparantie te belemmeren.

Een van de technieken is het gebruik van tussenpersonen om financiële verrichtingen uit te voeren, waardoor de werkelijke uiteindelijke begunstigde van de verrichtingen op de achtergrond kan blijven. Dit zijn in het bijzonder familieleden, naaste geassocieerden of stromannen die als bestuurders, zaakvoerders of volmachthouders van vennootschappen werden aangeduid.

In verschillende dossiers komen ook tussenpersonen voor die als agent optreden bij de oprichting van rechtspersonen of om een maatschappelijke zetel, een handelsadres, kantoren, een administratief adres of postadres te verstrekken. In deze dossiers zijn schermvennootschappen betrokken met fictieve bestuurders, fictieve maatschappelijke zetels en vage maatschappelijke doelen.

De CFI stelde vast dat er verschillende vennootschappen werden opgericht die het profiel hadden van schermvennootschappen, onder leiding van stromannen en bestemd om voor criminele doeleinden te worden gebruikt. Het vaakst ging het om vennootschappen die recent werden opgericht en met een zeer ruim maatschappelijk doel, die onder meer de bouwsector, de industriële schoonmaaksector, in- en uitvoer, uitbating van horecazaken omvatten, allemaal sectoren die gevoelig zijn op het vlak van witwassen. Deze vennootschappen werden doorgaans als een bvba of een starters-bvba opgericht. Op te merken valt dat het patroon van de oprichtingsaktes vaak geheel gelijk is. Het merendeel van de vennootschappen zijn gevestigd in woonwijken, wat niet strookt met de activiteiten die ze beweren uit te oefenen. Andere vennootschappen zijn gevestigd op “postbusadressen” waar de zetel van talrijke vennootschappen gevestigd is. De zaakvoerders van deze vennootschappen zijn vaak vrij jonge mensen, die vermoedelijk niet over de nodige kennis op het vlak van bedrijfsbeheer beschikken. Bovendien stelden we enkele malen vast dat er betalingen naar het Belgisch Staatsblad werden uitgevoerd maar bleek dat de kosten voor de publicatie van de akten betaald werden van rekeningen van niet-verwante vennootschappen, zonder enige officiële band. Na enige tijd worden deze vennootschappen met fiscale en sociale schulden achtergelaten, tot ze uiteindelijk failliet worden verklaard.

Doordat notarissen wettelijk verplicht zijn bij de oprichting van vennootschappen tussen te komen, zijn zij uitstekend geplaatst voor het opsporen van het opzetten van vennootschappen of constructies bestemd voor het uitvoeren van criminele activiteiten en/of het witwassen van geld voortkomend uit criminele activiteiten.

Sinds 1 september 2018 en sinds de inwerkingtreding van de verplichting tot registratie bij de FOD Economie zijn domicilievennootschappen op het Belgisch grondgebied geheel onderworpen aan de wetgeving ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. Dit houdt in dat deze dienstverstrekkers onderworpen zijn aan alle wettelijke verplichtingen, meer bepaald de identificatie van hun cliënten en verdachte verrichtingen. Gelet op de rol die ze dienen te vervullen is het onontbeerlijk om een beroep te kunnen doen op betrouwbare en geïdentificeerde partners. Deze vennootschappen moeten voortaan dus ook over een registratie bij de FOD Economie beschikken.

²⁵ FATF – Egmont Group (2018), *Concealment of Beneficial Ownership*

Over het algemeen zouden de verschillende elementen die het gebruik van schermvennootschappen kenmerken de aandacht van melders moeten trekken en argwaan wekken. Er dient op te worden gewezen dat de waakzaamheidsverplichtingen niet enkel de identificatie en de identiteitsverificatie van de cliënten en de uiteindelijke begunstigen (artikel 33) omvatten, maar ook doorlopende waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relaties en de verrichtingen (artikel 35-36), en de beoordeling van de kenmerken van de cliënten en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie of van de voorgenomen occasionele verrichting (artikel 34). De waakzaamheidsmaatregelen moeten gebaseerd zijn op een individuele beoordeling van de WG/FT-risico's, rekening houdend met de bijzondere kenmerken van de cliënt en de zakelijke relatie of de betrokken verrichting.

Bepaalde gevallen duiden op complexe en ingewikkelde constructies waarin meerdere juridische constructies in België en in het buitenland worden vermengd, met de bedoeling om de werkelijke uiteindelijke begunstigen te verhullen en witwasverrichtingen te vergemakkelijken. De verhulling van de uiteindelijke begunstigen wordt nog verstrekt door complexe bezitsconstructies en de splitsing van juridische entiteiten met volgende mogelijke kenmerken: de entiteit is in handen van verschillende rechtspersonen (trapsgewijze eigendom); de rechtspersonen zijn in verschillende rechtsgebieden gevestigd en houden talrijke bankrekeningen aan in andere rechtsgebieden.

Na de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register, zal de toegang tot informatie van de uiteindelijke begunstigde vergemakkelijkt worden. Het UBO-register zal alle informatie bevatten die vennootschappen, andere rechtspersonen en trusts zelf (verplicht) over hun uiteindelijke begunstigen hebben verzameld. De Algemene Administratie van de Thesaurie van de FOD Financiën beheert dit register. De oprichtingen van dit register en de precieze identificatie van de uiteindelijke begunstigen van juridische entiteiten is bedoeld om de transparantie van de eigendomsstructuren te garanderen.

Tot slot stellen we ook vast dat er gebruik wordt gemaakt van niet-transparante structuren zoals Limited, stichtingen of trusts in het buitenland, in het bijzonder in laagbelastende landen of gebieden of internationale centra voor handel of financiën. Dit is in het bijzonder het geval voor Dubai, dit gebied komt voor als bestemming van talrijke overmakingen, zoals blijkt uit de statistieken van de geanalyseerde financiële stromen in 2018. De dossiers met de grootste bedragen werden doorgemeld in verband met illegale handel in goederen en koopwaren, ernstige fiscale fraude en georganiseerde misdaad. De CFI stelt vaak verbanden vast met diamantbedrijven die in *Free Trade Zones* gevestigd zijn. Er zouden verschillende onderlinge transacties plaatsvinden tussen de rekeningen in de VAE van deze vennootschappen waarbij ze zich mogelijk schuldig maken aan 'round tripping' waarbij fondsen worden overgeschreven naar elkaar en waarvoor valse facturen worden opgemaakt om de omzetten fictief de hoogte in te stuwen. Verder zouden verrichtingen plaatsvinden zonder logische economische reden en werd in sommige gevallen ook geen stavingsdocumenten voorgelegd.

Bovendien is het niet ongewoon dat deze niet-transparante structuren bankrekeningen bij financiële instellingen in een land met geringe bancaire transparantie verschillend van het land waar de structuur gevestigd is. Deze werkwijze maakt het mogelijk de opgezette structuur nog ondoorzichtiger te maken door het aantal banden met verschillende niet-transparante landen te vermeerderen. Zo werden bijvoorbeeld structuren gevestigd op de Britse Maagdeneilanden, de Seychellen of Guernsey waargenomen met bankrekeningen in verschillende andere landen met geringe bancaire transparantie.

Vennootschappen die als doorvoerplatformen voor witwasverrichtingen dienen

De CFI stelt al verschillende jaren in haar dossiers vast dat Brazilianen of Portugezen Belgische vennootschappen in de bouwsector en de industriële reinigungssector oprichten of overnemen. Deze vennootschappen dienen als dekmantel om niet-aangegeven werkkrachten tewerk te stellen, waarvan een deel illegaal in België verblijft.

Deze vennootschappen zijn vaak een onderdeel van een netwerk van verschillende vennootschappen met een soortgelijk profiel en worden doorgaans een beperkte periode gebruikt, de tijd die nodig is om

bepaalde verrichtingen uit te voeren. Ze worden vervolgens vervangen door nieuwe structuren met nieuwe zaakvoerders om zo het systeem voor te zetten.

De verdachte verrichtingen op rekeningen van bouw- of industriële reinigingsbedrijven waren aanvankelijk overschrijvingen van verschillende vennootschappen in deze sectoren, gevolgd door opnames in contanten. De fondsen waren vermoedelijk bestemd om werknemers te betalen die illegaal tewerkgesteld zijn. Verder werden talrijke geldverzendingen naar Brazilië en Portugal vastgesteld.

In de loop der jaren werden in dossiers steeds vaker bankverrichtingen uitgevoerd door bouw- of industriële reinigingsbedrijven, hoofdzakelijk onder leiding van Brazilianen of Portugezen.

De afgelopen maanden blijkt uit de doorgemelde dossiers met tussenkomst van zogenaamde Braziliaanse netwerken dat steeds ingewikkeldere witwasschema's worden gebruikt, waar niet enkel banden met sociale en/of fiscale fraude uit blijken maar ook verbindingen met georganiseerde misdaad.

Deze dossiers hebben volgende kenmerken:

Profiel van de betrokken vennootschappen

- Het betreft Belgische vennootschappen die officieel in de bouw- of industriële schoonmaaksector actief zijn;
- Meestal werden de vennootschappen onlangs opgericht;
- Het adres van de maatschappelijke zetel van de vennootschappen is vaak een "postbusadres";
- De zaakvoerders hebben doorgaans dezelfde nationaliteit en wonen in België (en soms in het buitenland);
- De zaakvoerders hebben vaak het profiel van stromannen (net in België komen wonen, geen ervaring in bedrijfsbeheer,...) met als doel de werkelijke zaakvoerder van de vennootschappen te verbergen;
- De vennootschappen worden soms dezelfde dag opgericht, onder leiding van dezelfde betrokkenen van dezelfde nationaliteit die op hetzelfde moment in België aankwamen;
- De btw-aangiftes waren blanco of werden niet ingediend;
- De vennootschappen komen hun verplichtingen betreffende de neerlegging van jaarrekeningen niet na.

Na opzoeken door de CFI werd vastgesteld dat sommige vennootschappen een inhoudingsplicht ten aanzien van de FOD Financiën hebben of niet ingeschreven zijn bij de RSZ. Wanneer ze toch zijn ingeschreven, stellen ze slechts één werknemer tewerk, wat weinig lijkt gelet op de omvang van de verrichtingen op de rekeningen van de vennootschappen. De vennootschappen zijn meestal niet als Belgische cliënten van buitenlandse vennootschappen in het Limosa-kadaster²⁶ in de Dolsis-databank opgenomen²⁷.

Financieel profiel

- De vennootschappen gebruiken verschillende banken, met de bedoeling het totaalbedrag van de verdachte verrichtingen te splitsen;
- De rekeningen worden, onmiddellijk na de opening, voor talloze verrichtingen gebruikt;
- De financiële bewegingen op verschillende rekeningen zijn soortgelijk, doorgaans met dezelfde tegenpartijen.

²⁶ Voorafgaande melding voor gedetacheerde werknemers en zelfstandigen (www.limosa.be).

²⁷ Als ze als Belgische cliënten van buitenlandse vennootschappen voorkomen, stellen we echter vast dat deze vennootschappen niet als begunstigden van de overschrijvingen voorkomen.

De financiële verrichtingen hebben doorgaans volgende kenmerken:

Aan creditzijde

- De rekeningen van Belgische bouw- of industriële reinigingsbedrijven ontvangen overschrijvingen;
- Deze fondsen zijn afkomstig van andere Belgische (en in mindere mate ook Portugese) bouw- of industriële reinigingsbedrijven;
- Deze overschrijvingen verwijzen naar de betaling van facturen/dienstverlening;
- Sommige overschrijvingen vermelden de naam van de volmachthouder op de rekening als begunstigde in plaats van de naam van de vennootschap.

Aan debetzijde:

Een deel van de fondsen wordt in België van rekeningen van Belgische vennootschappen in contanten opgenomen. Deze opnames zijn vermoedelijk geheel of gedeeltelijk bedoeld om arbeiders die illegaal werken te betalen.

Een ander deel wordt overgeschreven. Sommige overschrijvingen worden uitgevoerd ten gunste van natuurlijke personen met rekeningen in België of Portugal en verwijzen naar de betaling van lonen, hoewel er geen Dimona-aangifte²⁸ werd ingediend. Andere overschrijvingen zijn voor Portugese vennootschappen bestemd. Uit opzoeken in het Limosa-kadaster blijkt echter dat deze overmakingen niet gerechtvaardigd zijn²⁹.

De meeste tegenpartijen zijn negatief bekend bij de CFI omdat ze voorkomen in dossiers die aan de gerechtelijke autoriteiten werden doorgemeld in verband met sociale fraude en/of ernstige fiscale fraude. Verschillende tegenpartijen zijn ook negatief gekend bij buitenlandse tegenhangers omdat ze deel uitmaken van een netwerk van Portugese bedrijven. De rekeningen van deze bedrijven ontvangen regelmatig internationale overschrijvingen van verschillende Belgische bouwbedrijven onder leiding van Brazilianen.

Uit inlichtingen van onze buitenlandse tegenhangers bleek dat de fondsen die naar Portugese vennootschappen werden verstuurd vervolgens naar verschillende Brazilianen werden overgemaakt en stelselmatig in contanten werden opgenomen aan geldautomaten in België. In sommige gevallen werden de fondsen in grote hoeveelheden uitgegeven met vooraf betaalde kaarten van 500 EUR.

Gelet op al deze elementen lijkt het erop dat verschillende vennootschappen in België deel uitmaken van een groot crimineel netwerk van sociale/fiscale fraude waarbij wordt witgewassen aan de hand van overmakingen tussen rekeningen en opnames in contanten.

Naast verbanden met sociale – en/of fiscale fraude stelt de CFI in toenemende mate vast dat verschillende vennootschappen in netwerken optreden als doorvoerplatformen om geld uit verschillende onderliggende misdrijven wit te wassen. Het gaat om gigantische bedragen, miljoenen EUR per dossier in enkele maanden tijd.

De debetverrichtingen in deze dossiers waren overmakingen naar Belgische of buitenlandse vennootschappen (met rekeningen in Europa of in Azië, voornamelijk in China en in Hongkong) in allerlei sectoren (consumptiegoederen, horeca, telecom, internationale betalingsdiensten,...). Deze overmakingen verwezen doorgaans, op een vage manier en zonder werkelijke referenties, naar de aankoop van goederen of de betaling van facturen. De uiteenlopende sectoren doen vermoeden dat de financiële

²⁸ De Dimona (Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte) is het elektronische bericht waarmee de werkgever elke indiensttreding en uitdiensttreding van een werknemer aangeeft bij de RSZ.
https://www.socialsecurity.be/site_nl/employer/applics/dimona/general/about.htm

²⁹ Soms wordt vastgesteld dat facturen ter staving van debetverrichtingen worden voorgelegd. Deze facturen vertonen echter onregelmatigheden (met name een identiek formaat).

verrichtingen op de rekeningen op fictieve dienstverrichtingen gebaseerd zijn. Deze verrichtingen lijken op compensatie op nationaal of internationaal niveau³⁰.

2. Trends op het vlak van financiering van terrorisme

De CFI heeft in 2018 in totaal 47 dossiers doorgemeld aan de parketten met betrekking tot de financiering van terrorisme. Het totale bedrag in alle doormeldingen bedroeg 14 miljoen EUR.

De onmiskenbare meerwaarde van de CFI in deze dossiers schuilt vaak in kleine bedragen die het risico lopen om onopgemerkt en onder de radar te blijven, in het opsporen van verbanden die enkel op basis van financiële transacties kunnen worden gelegd en in elementen die uitsluitend aangereikt kunnen worden dankzij de nationale en internationale samenwerking. De relevantie van de financiële informatie wordt dus niet weerspiegeld in het aantal doorgemelde dossiers of de beperkte bedragen die eigen zijn aan het fenomeen.

In 2017 werd volop ingezet op de financiering vanuit België van strijders in het conflictgebied in Syrië en Irak³¹, wat toen geleid heeft tot een groter aantal dossiers (164) overgemaakt naar het federaal parket wegens het bestaan van vermoedens van de financiering van terrorisme. Dit verklaart het verschil met het aantal doorgemelde dossiers met betrekking tot de financiering van terrorisme in absolute cijfers in 2018.

In 2018 werd in 132 gevallen artikel 83, §2, 4° t.a.v. de inlichtingendiensten en OCAD toegepast in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces. De CFI beschikt met artikel 83, §2, 4° van de wet van 18 september 2017 over de mogelijkheid om relevante informatie over te maken aan de inlichtingendiensten (VSSE en ADIV) en aan OCAD ook wanneer er geen ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme vastgesteld werden, maar de informatie, in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces, waardevol kan zijn voor deze diensten.

Door het afnemen van het acute dreigende karakter van de terrorismeproblematiek in België in vergelijking met de voorgaande jaren, was er een lager aantal meldingen van verdachte verrichtingen/feiten dat de CFI het afgelopen jaar ontving wat betreft terrorisme. Dit heeft onvermijdelijk effect op het aantal dossiers doorgemeld aan het parket.

Het verdwijnen van de imminente dreiging neemt echter niet weg dat alle betrokken diensten zeer waakzaam blijven en de materie op de voet blijven volgen. Deze ademruimte geeft ook de mogelijkheid om bestaande processen en samenwerkingen te evalueren en verder te verfijnen om te komen tot een nóg efficiëntere aanpak.

Een blijvend probleem, ook in 2018, is dat van radicalisering in de *gevangnissen*. Sommige voor terrorisme veroordeelde gedetineerden genieten omwille van hun verleden een hoog aanzien in extremistische kringen en kunnen een grote invloed hebben op medegedetineerden die voordien geen radicale of extremistische ideologie volgden. Een aantal van deze personen is intussen vrijgekomen maar voor het overgrote deel van hen zal de detentie de komende jaren eindigen, wat de betrokken diensten voor nieuwe uitdagingen zal stellen. Ook op financieel vlak zal een verdere opvolging wenselijk zijn van personen die een blijvend risico vormen, dit in samenspraak met de andere bevoegde diensten.

Om de problematiek van betalingen aan gedetineerden beter in kaart te kunnen brengen, heeft de CFI vanaf 2017 haar samenwerking met het Directoraat Generaal Penitentiaire Instellingen (DG EPI) van de FOD Justitie opgevoerd. EPI kan net als andere overheidsdiensten bij een vermoeden van de financiering van terrorisme informatie melden aan de CFI. In augustus 2018 werd de AML/CFT wet

³⁰ Zie in dit verband de verslagen 2016 en 2017 van de CFI.

³¹ Zie ook blz. 34-35 van het activiteitenverslag 2017 van de CFI.

aangevuld³² met de bepaling dat de CFI DG EPI mag inlichten over relevante dossiers die aan het parket werden doorgemeld en waarvoor DG EPI informatie verstrekte. Dergelijke wetwijzigingen tonen aan dat een nog nauwere samenwerking tussen alle betrokken partners noodzakelijk is.

De voorbije jaren evolueerden aanslagen meer naar individuele acties van personen geïnspireerd door een vage jihadistische ideologie of van personen met psychologische problemen en bovendien gepland op een korte termijn. De bevoegde diensten richten zich mede hierdoor steeds vaker op mogelijke aanzetters van terroristische daden: organisaties die een (gewelddadige) extremistische visie verspreiden waarin personen die hiervoor gevoelig zijn inspiratie vinden om tot actie over te gaan. Deze aandacht voor *radicalisme* en *gewelddadig extremisme* wordt gezien als een meer proactieve benadering van terrorisme en wordt in de huidige context steeds belangrijker. Ook op financieel vlak wordt in toenemende mate gekeken naar extremisme en radicalisering als proces dat eventueel kan leiden tot terrorisme.

De CFI heeft hierin duidelijk een rol te vervullen. Zo ontving de CFI een groot aantal meldingen waarin werd aangegeven dat een particulier kleine overschrijvingen (vaak tussen 5 EUR en 20 EUR) uitvoerde ten gunste van zogezegde islamitisch geïnspireerde humanitaire organisaties. In veel gevallen ging het om Nederlandse stichtingen. Op basis van een nauwe samenwerking met buitenlandse FIE's kon de CFI vernemen of de buitenlandse organisatie gesitueerd wordt in een radicaal milieu of er zelfs verdacht van wordt een deel van de ontvangen donaties verder aan te wenden voor terroristische activiteiten. Verschillende verdachte organisaties konden op deze manier worden geïdentificeerd waarna de CFI overging tot identificatie van alle Belgische opdrachtgevers die geld aan deze organisaties schonken. Hoewel vaak bleek dat een deel van de opdrachtgevers politieel gekend is als geradicaliseerd, is een nog groter deel onbekend. Op deze manier heeft de CFI een groot aantal natuurlijke personen kunnen identificeren die voordien niet politieel gekend waren, maar die wel geld schenken aan verdachte buitenlandse groeperingen of organisaties die een radicale visie verspreiden. Gezien de organisaties zich vaak verschuilen achter liefdadigheid is het niet altijd duidelijk of de Belgische opdrachtgevers zich bewust zijn van de malafide bedoelingen. Alleen door een ver doorgedreven vorm van internationale samenwerking kunnen dergelijke dossiers tot een goed einde worden gebracht.

In een aparte tekst in dit verslag (cf. hoofdstuk V. punt 8) wordt onderzocht in welke mate het huidige preventieve systeem, gericht op de aanpak van witwassen van geld en de financiering van terrorisme, ook ingezet kan worden bij de detectie en analyse van verdachte transacties die verband kunnen houden met de verspreiding van salafisme en het radicaliseringsproces.

Verder blijft de CFI zeer alert voor het risico dat virtuele munten en nieuwe betaalsystemen vormen voor de financiering van terrorisme ondanks een beperkt aantal meldingen dat hier de nadruk op legt. De daders en verdachten van de aanslagen in Parijs en Brussel alsook andere aanhangers van IS maakten gebruik van de laatste mobiele applicaties, online betaalsystemen, het internet en online sociale media hoogstwaarschijnlijk aangetrokken door de schijn van anonimiteit en pseudonimiteit die deze technologieën voorhouden te hebben. Het mag een duidelijk signaal vormen dat deze personen technisch onderlegd zijn of op zijn minst gebruikmaken van de nieuwste informatietechnologieën³³.

Virtuele munten worden door criminelen maar ook door terroristen gebruikt om online en anoniem onder andere wapens of gestolen paspoorten aan te kopen via illegale handelsplatformen, die verborgen zitten in het 'Dark Web'³⁴. Daarnaast is reeds in een aantal dossiers gebleken dat er online inzamelingen werden opgezet via gespecialiseerde websites en dat de betalingen gedeeltelijk verliepen via de tussenkomst van PSPs (Payment Service Provider). Deze PSP's vervullen steeds vaker de rol als online "money remitter" wat het belang van controle en samenwerking met deze spelers alleen maar belangrijker maakt en de uitdaging erin bestaat om dit zo snel als mogelijk te realiseren. Bovendien is

³² Artikel 83, §2, 9° van de wet van 18 september 2017, ingevoegd door de wet van 30 juli 2018, B.S. 10 augustus 2018.

³³ Zie ook blz. 31-32 van het activiteitenverslag 2017 van de CFI.

³⁴ Zie ook blz. 32 van het activiteitenverslag van 2016 van de CFI.

uit recente persinformatie gebleken dat de Palestijnse groepering Hamas gebruik zou hebben gemaakt van een Brits cryptocurrencyplatform om gelden in te zamelen³⁵, wat de aandacht die aan deze problematiek moet worden besteed alleen maar kan versterken. Daarnaast kan de handel in drugs op een online marktplatform met betaling in Bitcoin of een andere virtuele munt als financieringsbron gebruikt worden door terroristen of een terroristische organisatie.

Uit de beschikbare financiële informatie bij CFI is gebleken dat virtuele munten en nieuwe betaalsystemen gebruikt worden om occasionele en internationale ad hoc betalingen uit te voeren door (leden van) een bepaalde (terroristische) groepering als een methode om gelden te verplaatsen of te gebruiken bij online crowdfunding campagnes vaak onder het mom van een humanitair doel. Het werd reeds opgemerkt dat deze vormen van betalingen online worden gepromoot als een anonieme manier om schenkingen uit te voeren. Een zeer interessante studie van het Europees parlement getiteld ‘*Virtual currencies and terrorist financing: assessing the risks and evaluating responses*³⁶’ van mei 2018 gaat verder in op de problematiek van de financiering van terrorisme via virtuele munten.

De controle op de snel evoluerende nieuwe betaalsystemen en het beperken van het risico op eventueel misbruik voor witwassen en de financiering van terrorisme via deze systemen vormt een bijzonder grote uitdaging voor zowel de meldende instellingen, de FIE’s, de inlichtingen- en politiediensten als de gerechtelijke autoriteiten. De technische evolutie loopt immers dikwijls sterk voor op het regelgevend kader. Ook hier is een sterk doorgedreven internationale samenwerking onontbeerlijk om deze nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden.

De vijfde Europese Richtlijn giet de problematiek van de nieuwe betaalsystemen in een regelgevend kader met concrete maatregelen om de aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta aan betere controle en meldingsplicht te onderwerpen. Daarnaast werd al veel werk verricht door de FAG om de toepassing van de vereisten met betrekking tot virtuele valuta op het vlak van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme te verduidelijken. In oktober 2018 werd aanbeveling 15 herzien en werden de begrippen “virtuele activa” en “dienstaanbieders van virtuele activa” duidelijk gedefinieerd. De FAG zal haar werkzaamheden in juni 2019 verderzetten om een nieuwe interpretatieve nota bij aanbeveling 15 en richtsnoeren over een op risicofactoren gebaseerde methode voor virtuele activa en dienstaanbieders van virtuele activa goed te keuren.

De laatste jaren werd op internationaal vlak meer aandacht geschonken aan hybride, multi-criminele organisaties die politieke doelstellingen combineren met criminele activiteiten, met geldgewin als motief. Deze overlapping komt onder andere duidelijk naar voor in de dossiers inzake mensensmokkel en mensenhandel. De CFI heeft samen met de FOD Justitie en Febelfin in 2018 een brochure uitgebracht om de melders te waarschuwen en te informeren rond deze problematiek.

Financieel onderzoek zal in de toekomst steeds flexibel genoeg moeten blijven om te kunnen inspelen op de complexe realiteit van het terrorismefenomeen. Vaak hebben/hadden daders van terroristische aanslagen een voorgeschiedenis van kleine criminaliteiten en (ook voor deze uiterst betreurenswaardige gebeurtenissen) werd door CFI geregeld geconstateerd dat bepaalde criminaliteitsvormen de nodige gelden genereerden om uiteindelijk aangewend te worden voor terroristische doeleinden. Daar waar na de aanslagen in Europa uit noodzaak gespecialiseerde diensten werden opgericht om zo snel en efficiënt mogelijk op de gebeurtenissen in te spelen komt door de huidige evolutie een geïntegreerde aanpak terug op de voorgrond.

³⁵ Zie onder meer <https://8lock.io/blockchain-analysis-links-hamas-fundraising-to-coinbase-bitcoin-account/>

³⁶ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604970/IPOL_STU\(2018\)604970_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604970/IPOL_STU(2018)604970_EN.pdf)

V. UITDAGINGEN OP HET GEBIED VAN DE BESTRIJDING VAN WITWASSEN/FINANCIERING VAN TERRORISME

1. Opsporing van financiële stromen

Op weg naar de vijfde richtlijn

De vijfde Europese antiwitwasrichtlijn (AMLD5) werd op 19 juni 2018 in het Publicatieblad van de Europese Unie bekendgemaakt en verplicht lidstaten om deze richtlijn voor 10 januari 2020 in nationaal recht om te zetten. Platforms voor het wisselen van virtuele valuta en aanbieders van bewaarportemonnees zijn momenteel niet gereguleerd in België.

Bij gebrek aan een wettelijk kader in dit verband zijn deze entiteiten dus niet aan het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme onderworpen. Dientengevolge ontvangt de CFI geen meldingen van wisselplatforms gevestigd in België.

Door de vijfde richtlijn zullen deze entiteiten binnenkort dus aan het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme onderworpen zijn en zullen zij waakzaamheidsmaatregelen ten aanzien van hun cliënten moeten toepassen, in het bijzonder de identiteitsverificatie en monitoring met inachtneming van de beginselen inzake *Know Your Customer* (KYC) en *Know Your Transaction* (KYT).

Wel moet worden opgemerkt dat de Europese regelgeving betreffende platforms voor het wisselen van virtuele valuta zich beperkt tot wisselverrichtingen tussen fiduciaire valuta en cryptovaluta, m.a.w. “fiat to crypto”. Door zich te beperken tot een strikte omzetting van de richtlijn zal de Belgische wet het uitwisselen van virtuele valuta onderling dus niet omvatten en bijgevolg een juridisch vacuüm scheppen dat witwascircuits zou kunnen bevorderen doordat bij het omwisselen van virtuele valuta verrichtingen anoniem blijven. De nieuwe richtlijn biedt oplossingen voor bepaalde moeilijkheden die bij onderzoeken inzake cryptovaluta werden vastgesteld maar laat helaas niet toe alle huidige tekortkomingen weg te werken. Niettemin legt de richtlijn een minimumkader op en de omzetting in nationaal recht zou, naargelang de Belgische politieke ambitie, tot een strengere regulering van de sector kunnen leiden.

Dankzij de nieuwe wetgeving kunnen gebruikers meer vertrouwen hebben in deze entiteiten die binnenkort aan de wetgeving onderworpen zullen zijn en bijgevolg onder toezicht van overheidsinstanties zullen vallen. Bovendien zullen deze autoriteiten een beter zicht op de sector hebben en de mogelijkheid hebben om met talrijke spelers op de markt te werken en te handelen.

Daarenboven merken we op dat de tweede Europese richtlijn over betalingsdiensten (PSD2)³⁷, die bepaalt dat betalingsinstellingen onderworpen dienen te zijn aan de Europese antiwitwasrichtlijn³⁸ voor een ontwikkeling van de regelgeving zorgt door rekeninginformatiedienstaanbieders (AISP) en betalingsinitiatiedienstaanbieders (PISP)³⁹ aan regelgeving te onderwerpen. Hoewel laatstgenoemden als nieuwe spelers op de lijst van onderworpen entiteiten⁴⁰ van de antiwitwasrichtlijn voorkomen zijn er in dit verband nog verschillen tussen de lidstaten, met name als gevolg van de werkelijke risico's in verband met deze activiteiten.

³⁷ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015

³⁸ Zie overweging (37).

³⁹ Rekeninginformatiedienstaanbieders bieden instrumenten voor rekeningbeheer aan met toegang tot een geconsolideerd overzicht van de rekeningen die de gebruiker bij betalingsdienstaanbieders aanhoudt. Betalingsinitiatiedienstaanbieders stellen gebruikers in staat betalingstransacties uit te voeren van een rekening bij een andere betalingsdienstaanbieder.

⁴⁰ Betalingsdienstaanbieders voldoen aan de definitie van financiële instelling als bedoeld in artikel 3, 2), a) van de antiwitwasrichtlijn 2015/849 van 20 mei 2015.

Tot slot vermelden we dat cryptovaluta enkele jaren geleden het begrip *Initial Coin Offering* (ICO) naar voren bracht waarbij kapitaal in cryptovaluta kan worden aangetrokken om een project op te starten. Als gevolg van dit groeiende financieringsmechanisme dat weinig of niet gereguleerd is bieden sommige gespecialiseerde bedrijven, *KYC providers*, hun diensten aan om de identiteit van investeerders en de herkomst van de fondsen te verifiëren, zonder verantwoordelijkheid te aanvaarden voor het aanvaarden of weigeren van de kapitaalbrenger.

Betalingsdienstaanbieders en cryptovaluta

Door de voortdurende evolutie van de betalingsinstellingen voor elektronisch geld is het nodig waakzaam te blijven met betrekking tot betaalkaarten die aan crypto-portefeuille gekoppeld zijn⁴¹. Deze kaarten hebben dezelfde functies als een traditionele betaalkaart, behalve dat de fondsen een tegenwaarde hebben in fiduciair geld van het bedrag in cryptovaluta⁴² verworven door de kaarthouder (*Crypto-To-Plastic*). De houder van dergelijke kaart kan vervolgens gemakkelijk geld afhalen of onlinebetalingen uitvoeren met geld voortkomend uit cryptovaluta. Dit is een bijkomend risico op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme aangezien verrichtingen niet langer via een financiële instelling verlopen met fiduciair geld die aan het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme onderworpen zijn. Door het ontbreken van deze schakel in de keten kunnen mogelijk verdachte verrichtingen aan het toezicht op het vlak van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme ontsnappen (crypto-to-crypto-omgeving).

Brexit en informatie-uitwisseling

Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie zou gevolgen kunnen hebben voor talrijke financiële spelers, met name de *Payment Service Providers* (PSP). Deze betalingsinstellingen, waarvan een groot aantal in het Verenigd Koninkrijk gevestigd zijn, komen in België tussen in het kader van vrije dienstverlening in de EU (“passporting”) en bieden elektronische betalingsoplossingen aan. Dankzij dit Europese paspoort kunnen ze hun diensten in alle lidstaten van de Europese Unie aanbieden. Verschillen in nationale regelgeving op het vlak van informatie-uitwisseling in het kader van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme bemoeilijken, met name met het Verenigd Koninkrijk, soms mogelijke uitwisseling inzake bij de CFI bekende betrokkenen die deze PSP’s gebruiken. Internationale samenwerking veronderstelt dat financiële inlichtingendiensten informatie kunnen delen, zodat het van belang is overeenstemming van de nationale regelgevingsstelsels te bereiken.

Dit gezegd zijnde, indien het Verenigd Koninkrijk na vertrek uit de Europese Unie het Europese paspoort zou verliezen, zouden talrijke spelers ertoe aangezet kunnen worden naar een ander financieel centrum te verhuizen en een vergunning in dat land aan te vragen. In de huidige stand van zaken zou deze nieuwe verdeling een verbetering inzake informatie-uitwisseling kunnen betekenen met PSP’s die voordien op Brits grondgebied gevestigd waren, als deze tenminste niet naar een land trekken waar de nationale regelgeving geen optimale informatie-uitwisseling toelaat.

Gelet op grote uitdagingen op het vlak van de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme is het van groot belang dat internationale organisaties zoals de FAG en de Egmontgroep zich vergewissen van doeltreffende informatie-uitwisseling tussen financiële inlichtingeneenheden met betrekking tot informatie in het bezit van deze nieuwe financiële spelers.

Harmonisatie van de controles inzake KYC en KYT

Het huidige stelsel, met name met de Egmontgroep, maakt het mogelijk internationale samenwerking door informatie-uitwisseling tussen financiële inlichtingeneenheden verder te ontwikkelen. Wanneer de

⁴¹ Wirex bijvoorbeeld maakt deel uit van deze nieuwe platforms die dergelijke producten aanbieden en de vroegere marktleider WaveCrest vervangen.

⁴² Bitcoin, Litecoin, Ethereum bijvoorbeeld.

CFI informatie wenst te verkrijgen over een betrokkene met een band in het buitenland, kan ze contact opnemen met de buitenlandse financiële inlichtingeneenheid en mogelijke financiële informatie van de betrokkene verzamelen. Gelet op de snelle groei van de markt van fintechbedrijven die zich in verschillende landen registeren is het des te belangrijker dat de middelen die worden ingezet voor de controles inzake KYC maar ook KYT in deze landen in overeenstemming worden gebracht om aan de vereisten van het stelsel van internationale samenwerking te kunnen voldoen.

Een betrokkene zou de diensten van een PSP voor witwasdoeleinden kunnen gebruiken en zich geen zorgen kunnen maken als gevolg van het gebrek aan doeltreffende controles uitgevoerd door de betrokken aanbieder van betalingsdiensten wegens de minder strenge normen op het vlak van de monitoring van verrichtingen en identiteit in het land waar de PSP gevestigd is. In deze omstandigheden is het mogelijk dat de financiële inlichtingeneenheid van dit land niet op de hoogte werd gesteld van een mogelijk vermoeden van witwassen of financiering van terrorisme en bijgevolg niet in staat is om doeltreffend samen te werken door de informatie met andere financiële inlichtingendiensten te delen.

De bestendige ontwikkeling van technieken voor witwassen en financiering van terrorisme in een financiële wereld met voortdurende technologische innovatie zetten de verschillende financiële spelers, met name de financiële inlichtingeneenheden, ertoe aan hun aanpak steeds te herzien om deze twee verschijnselen doeltreffend te bestrijden.

2. Het nieuwe strafwetboek

Er werd een nieuw strafwetboek ontworpen door Damien Vandermeersch, advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie en professor aan de *Université Catholique de Louvain* en aan de *Université Saint-Louis*, en Joëlle Rozie, professor aan de Universiteit Antwerpen. De hervorming die de twee auteurs voorstellen is van ongeziene omvang omdat ze zowel de regels en basisbeginselen van het strafrecht, vervat in Boek I van het strafwetboek, omvat, alsook de misdrijven in Boek II. Eén van deze misdrijven is het witwassen van geld, neergelegd in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, van het huidige strafwetboek.

De opeenvolgende wijzingen die aan artikel 505 werden aangebracht hebben deze bepaling bijzonder ingewikkeld en moeilijk leesbaar gemaakt, wat bijgevolg meer dan een “oppervlakkige schoonmaak” vereist⁴³. De grote lijnen van de voorziene hervorming zijn bekend⁴⁴: een duidelijkere beschrijving van witwasgedragingen⁴⁵, de strafbaarstelling van witwassen van door eigen misdrijf verkregen opbrengsten, wat ook de aard van de voorgenomen gedraging is, de vereiste van een termijn van opspoorbaarheid van maximaal tien jaar voor derden⁴⁶ en, wat het basismisdrijf betreft, de afschaffing van het onderscheid, dat door de wet van 10 mei 2007 werd ingevoerd, tussen gewone fiscale fraude en

⁴³ D. VANDERMEERSCH, “*Les infractions de recel et de blanchiment à l’heure de la réforme du Code pénal*”, *Libertés, (l)égalité, humanité. Mélanges offerts à Jean Spreutels*, Brussel, Bruylant, 2019, blz. 1001 e.v., in het bijz. blz. 1017.

⁴⁴ Zie D. VANDERMEERSCH, *op. cit.*, blz. 1007 tot 1016.

⁴⁵ “Witwassen is het (1°) bewaren, beheren of overdragen van de uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen, van de in de plaats gestelde goederen of waarden of van de inkomsten uit die belegde voordelen; (2°) kopen, ruilen of om niet ontvangen, of omzetten van een van de zaken bedoeld in 1°, of (3°) verhelen of verhullen van de aard, de oorsprong, de vindplaats, de beschikking, de verplaatsing of de eigendom van de zaken bedoeld in 1°” (Tekst van het voorontwerp van de Commissie tot hervorming van het strafrecht betreffende de strafbaarstelling van witwassen – versie van 31 maart 2018).

⁴⁶ “Behalve wanneer het misdrijf gepleegd wordt door de dader van het misdrijf waar de vermogensvoordelen uit voortvloeien, is het witwasmisdrijf slechts strafbaar indien dit betrekking heeft op vermogensvoordelen die minder dan tien jaar geleden uit het misdrijf zijn gehaald, op goederen die minder dan tien jaar geleden werden overgedragen of in de plaats werden gesteld vanaf de laatste indeplaatsstelling of de laatste overdacht, of op inkomsten uit zulke vermogensvoordelen (Tekst van het voorontwerp van de Commissie tot hervorming van het strafrecht betreffende de strafbaarstelling van witwassen – versie van 31 maart 2018).

georganiseerde fiscale fraude⁴⁷ (dit –ongegronde– onderscheid leidde tot moeilijkheden bij de toepassing en controverses rond het toepassingsgebied van deze twee begrippen).

De CFI, die een sleutelrol speelt bij het preventieve deel van de bestrijding van witwassen van geld, staat volledig achter de visie van de auteurs van de hervorming van het strafrechtelijk deel. Door de strafbaarstelling beter leesbaar te maken zal de toepassing door magistraten eenvoudiger worden, wat voor een betere opvolging zal zorgen van de verslagen van onderzoek die de CFI aan de gerechtelijke overheden doormeldt.

De samenhang tussen het preventieve en strafrechtelijke deel van de bestrijding van witwassen staat dus op het spel, en de CFI kan enkel hopen dat deze thematiek in de volgende legislatuur zal worden aangepakt om het project van Damien Vandermeersch en van Joëlle Rozie zo snel mogelijk concreet te maken.

3. Check and balances: het Europees Openbaar Ministerie en samenwerking tussen Europese financiële inlichtingeneenheden

Er wordt al meer dan twintig jaar gediscussieerd over de oprichting van een Europees Openbaar Ministerie om strafbare feiten te vervolgen die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. Deze besprekingen hebben geleid tot Verordening 2017/1939 van de Raad van 12/10/2017 “*betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie*”.

Hoewel niet alle lidstaten bij dit initiatief betrokken waren, hoorde België bij de landen die voor een nauwere samenwerking in dit verband pleitte.

Het Europees Openbaar Ministerie, dat eind 2020 operationeel zal zijn, zal bevoegd zijn om volgende misdrijven te onderzoeken: de verduistering van middelen en subsidies die door de Europese Unie (al dan niet via openbare aanbestedingen) ter beschikking worden gesteld, de bedrieglijke vermindering van ontvangsten die de Europese Unie toekomen (al dan niet uit btw), actieve en passieve corruptie en wederrechtelijke toe-eigening door Europese overheidsfunctionarissen⁴⁸. Het Europees Openbaar Ministerie zal ook bevoegd zijn voor misdrijven die “*onlosmakelijk*” met voormelde misdrijven “*verbonden*” zijn.

Zal de dynamiek die geleid heeft tot de instelling van het Europees Openbaar Ministerie op overeenkomstige wijze leiden tot een nauwere samenwerking tussen Europese financiële inlichtingeneenheden? De CFI pleit in iedereen geval voor specifieke samenwerkingsvormen op basis van het model van gemeenschappelijke onderzoeksteams (*Joint Investigation Teams*) die al op politieel en gerechtelijk vlak worden toegepast. Deze gemeenschappelijke teams van financiële analisten zouden worden ingezet voor symbolische grensoverschrijdende dossiers, waar ingewikkelde witwasmechanismen worden gebruikt en bijzonder ernstige onderliggende misdrijven betrokken zijn (georganiseerde misdaad, internationale netwerken met sociale dumping, koppelbazen of drughandelaars).

De totstandkoming van een nauwere samenwerking tussen financiële inlichtingeneenheden, waarvan de praktische regelingen nog moeten worden uitgewerkt, zou een onmisbare aanvulling van het Europees

⁴⁷ “*Wat de eventuele basismisdrijven met betrekking tot witwassen betreft, stelt de ontworpen tekst voor om af te stappen van het onderscheid, ingevoerd bij de wet van 10 mei 2017 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, tussen gewone fiscale fraude en ernstige fiscale fraude, met uitsluiting van de eerste als basismisdrijf dat aanleiding kan geven tot de strafbaarstellingen bedoeld in de punten 2° en 4°, eerste lid, van artikel 505 die dader noch mededader van of medeplichtige aan het basismisdrijf waren*” (D. VANDERMEERSCH, *op. cit.*, blz. 1009).

⁴⁸ Deze misdrijven worden vermeld in artikelen 3 en 4 van richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt.

Openbaar Ministerie vormen, en zou het mogelijk maken ernstige en ingewikkelde grensoverschrijdende criminaliteit beter aan te pakken.

4. Beoordeling van de goede trouw van meldingsplichtige entiteiten die aan de CFI melden

Artikel 57 van de wet van 18 september 2017 biedt onderworpen entiteiten burgerrechtelijke, strafrechtelijke en tuchtrechtelijke immuniteit indien er te goeder trouw aan de CFI werd gemeld.

Deze bepaling werd bekritiseerd wegens de vermeende rechtsonzekerheid die ze voor onderworpen entiteiten zou meebrengen. FEBELFIN, die de bankensector vertegenwoordigt, pleit voor een wijziging van artikel 57 *“om de rechtszekerheid te verhogen voor onderworpen entiteiten die voor bepaalde fondsen of verrichtingen te goeder trouw een melding hebben gedaan aan de CFI. (...) Schadevergoedingen zijn enkel gerechtvaardigd als bewezen is dat geen enkele andere onderworpen entiteit, in dezelfde omstandigheden, de informatie zou hebben verstrekt aan de Cel voor financiële informatieverwerking”*⁴⁹.

De CFI wenst te benadrukken dat het systeem neergelegd in artikel 57 van de wet van 18 september 2017 reeds een maximale bescherming van de melders verzekert.

Er kan maar sprake zijn van goede trouw, zoals thans bedoel in artikel 57, wanneer de onderworpen entiteit niet kennelijk tekortgeschoten is in haar verplichting om een aandachtig onderzoek te verrichten, of in haar verplichting om atypische verrichtingen te analyseren, en wanneer er niet geoordeeld kan worden dat zij diende te weten of in ieder geval niet onwetend kon zijn van het feit dat de verrichtingen waarvoor er een melding van een vermoeden werd verricht, geen verband hielden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. Dit betekent met name dat de onderworpen entiteit bij haar onderzoek van de betrokken verrichting op passende wijze rekening moet houden met alle relevante informatie waarover zij beschikt met betrekking tot de cliënt, de zakelijke relatie en de verrichting.⁵⁰

Met andere woorden, indien de onderworpen entiteit, op basis van de feitelijke gegevens waarover ze beschikt, niet redelijkerwijs kan veronderstellen dat zijn cliënt verrichtingen met betrekking tot witwassen of financiering van terrorisme uitvoert maar niettemin toch een melding aan de CFI verricht, kan deze als te kwader trouw worden beschouwd.

De CFI ziet niet in hoe een wijziging van artikel 57 van de wet van 18 september 2017 een betere bescherming van melders zou bieden dan wat momenteel al bestaat.

5. Publiek-private samenwerking (PPS)

De ervaring leert dat financiële analyse van groot belang kan zijn bij een strafonderzoek of om mogelijke terroristische activiteiten die voorbereid worden te voorkomen of te voorzien.

Met betrekking tot terrorisme kan financiële analyse echter slechts resultaten opleveren indien er contextuele elementen over de verrichtingen, geografische gebieden en verdachten aanwezig zijn.

Verschillende landen hebben onlangs een werkwijze ingevoerd om tot een nauwere samenwerking tussen de overheidssector en de private sector te komen op het gebied van de opsporing en bestrijding van terrorisme en terrorismefinanciering, en er werden platforms opgericht om informatie met de banksector uit te wisselen. Dit is onder andere het geval in het Verenigd Koninkrijk (JMLIT), Frankrijk (*Appel à la vigilance*), Nederland (CT infobox), de Verenigde Staten (*FinCEN Fusion Center*) en

⁴⁹ Memorandum van FEBELFIN voor de regionale, federale en Europese verkiezingen 2019, blz. 32.

⁵⁰ Wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, Kamer van volksvertegenwoordigers, Doc. 54/2566, 6 juli 2017, blz. 175

Hongkong (FMLIT). Deze werkwijze zou naar de hele financiële sector, of zelfs niet-financiële sector, kunnen worden uitgebreid.

Door de specifieke context van elk land is er geen enig samenwerkingsmechanisme met de privésector.

Het merendeel van de landen hebben dergelijke synergieën met de privésector opgezet ter bestrijding van terrorisme en terrorismefinanciering, het Franse systeem *Appel à la vigilance* is echter ruimer. De Franse FIE Tracfin kan de onderworpen entiteiten op de hoogte stellen van algemene (aard van de risicovolle verrichting of verrichtingen in verband met bepaalde geografische gebieden) of individuele situaties (natuurlijke personen of rechtspersonen) die een hoog risico op het gebied van witwassen of financiering van terrorisme vormen.

België zou een mechanisme kunnen ontwikkelen dat het federaal parket en het inlichtingendiensten in staat stelt aan de CFI te vragen om onder hun verantwoordelijkheid een oproep tot waakzaamheid op te starten met betrekking tot personen of entiteiten die verdacht worden van terrorisme of financiering van terrorisme, met de mogelijkheid om aan de betrokken kredietinstellingen te vragen om de zakelijke relatie in stand te houden, wat hen vrijstelt van alle burgerlijke, strafrechtelijke of administratieve vervolging of sancties indien ze zo handelen in het kader van een oproep tot waakzaamheid. Dit mechanisme kan in het kader van de wet van 18 september 2017 worden ingevoerd.

6. Digitalisering: CFI 4.0

De toename van het aantal meldingen dat de CFI dagelijks ontvangt is een van de uitdagingen en zet ertoe aan de doeltreffendheid van de informatie- en documentenstroom van de CFI te verbeteren. De communicatiekanalen die gebruikt worden met de melders, externe diensten, gerechtelijke autoriteiten of buitenlandse tegenhangers moeten deze toenemende informatiestroom aankunnen en de afgelopen maanden werden er ontwikkelingsprojecten gestart om op toekomstige stromen te anticiperen. De doeltreffendheid van doorstroming van de informatie die bij de verschillende spelers betrokken bij de behandeling van dossiers door de CFI beschikbaar is, met inachtneming van de beveiliging van deze uitwisselingen, is een cruciaal onderdeel van de goede werking van de CFI.

De steeds complexere verbindingen tussen de betrokkenen en de dossiers, in het bijzonder als gevolg van de nieuwe witwastechieken die worden gebruikt, vereisen dat nieuwe technologieën moeten worden opgevolgd om het operationele besluitvormingsproces zo goed mogelijk te ondersteunen. De verschillende risico's die in dossiers voorkomen met behulp van intelligentere IT-hulpmiddelen zo vroeg mogelijk opsporen is een aspect dat zo actueel mogelijk moet worden gehouden. Om de toenemende hoeveelheden aan informatie zo optimaal mogelijk te verwerken en analytische hulpmiddelen in te zetten om deze gestructureerde informatie zo goed mogelijk te benutten worden in gegevensbanken voortdurend ontwikkelingen doorgevoerd.

Om de doeltreffendheid van de uitwisseling tussen deze spelers te verbeteren lijkt het van het grootste belang om inspanningen te blijven leveren voor een omschakeling naar papierloze communicatie (*paperless*).

7. Interactie/relatie tussen de CFI en melders en hun toezichhoudende autoriteiten

Overeenkomstig de nieuwe wettelijke bepalingen inzake de bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme hebben de CFI en verschillende toezichhoudende autoriteiten, sinds eind 2017 maar vooral in de loop van 2018, hun samenwerking versterkt en met elkaar informatie uitgewisseld die nuttig is voor het uitoefenen van hun respectievelijke opdrachten zoals voorzien in de wet.

Deze versterkte samenwerking tussen de CFI en de toezichhoudende autoriteiten werd concreet gemaakt door overlegvergaderingen te organiseren waarin de toekomstige samenwerking werd

besproken, met bijzondere aandacht voor de aard van informatie die kan worden uitgewisseld en de regels voor de uitwisseling.

Hierna volgden verschillende ontmoetingen, sommige toezichthoudende autoriteiten brachten de CFI toen op de hoogte van de eerste resultaten van hun risicoanalyse van de verschillende entiteiten die onder hun toezicht vallen, de identificatie van de prioritaire profielen om controles op afstand en ter plaatse te plannen, vaststellingen na de recentste controles of eventuele ondernomen of geplande bewustmakingsacties ten aanzien van bepaalde onderworpen entiteiten die weinig of niet aan de CFI melden.

De CFI had ook de gelegenheid om verschillende toezichthoudende autoriteiten feedback te bezorgen over de meldingsactiviteiten van verschillende entiteiten die onder hun toezicht vallen. Er werd informatie meegedeeld over het aantal en bedrag van de meldingen van verdachte verrichtingen aan de CFI in de afgelopen drie jaar, om de evolutie in de tijd van deze activiteit te volgen, en over de kwaliteit van de meldingen na een beoordeling van hun relevantie, proactiviteit, volledigheid en motivering.

Om de relevantie van de meldingen te kunnen beoordelen deelde de CFI aan de toezichthoudende autoriteiten ook de doormeldingsgraad aan het parket mee van de meldingen die ze ontving van entiteiten die onder hun toezicht vallen, ook al is dit een indicator die met veel omzichtigheid moet worden benaderd.

Voor het overige wordt de kwaliteit van de meldingen op basis van onderstaande elementen beoordeeld:

- duidelijkheid, synthese en structurering van de melding;
- termijn van melding aan de CFI (tijdig of laattijdige melding);
- volledige identificatie van de cliënten en uiteindelijke begunstigden;
- heldere en duidelijke beschrijving van de verrichtingen, fondsen of verdachte verrichtingen (samenvatting van de verdachte verrichtingen, ongebruikelijke of atypische bewegingen, nadere gegevens over de herkomst en vermoedelijke bestemming van de verdachte verrichtingen, ongebruikelijke factoren of omstandigheden,...);
- motivering van het vermoeden (melding gebaseerd op een analyse die aanleiding gaf tot een vermoeden of een melding op basis van objectieve en automatische criteria bv. drempelwaarden van verrichtingen) of een melding om zich in te dekken, na een verzoek om inlichtingen van de CFI bijvoorbeeld;
- opzoeken via open bronnen;
- documenten als bijlage bij de melding, in het bijzonder rekeninghistorieken (met gegevens om de tegenpartijen te kunnen identificeren en hun bankgegevens, in een formaat dat met de computer kan worden verwerkt) en bewijsstukken verstrekt door cliënten.

Om de beoordeling van bovenstaande elementen voor alle meldingen die de CFI ontvangt te waarborgen heeft de CFI een versterkt intern communicatiekanaal ingevoerd dat gebruikt wordt om eventuele tekortkomingen of zwakheden die worden vastgesteld te melden en te centraliseren, ongeacht of dit zich voordoet bij ontvangst van de melding of bij de behandeling door operationele analisten.

Dergelijke terugkoppeling over de kwaliteit van de melding kan echter slechts aan de toezichthoudende autoriteiten worden bezorgd indien de betrokken entiteiten een zekere meldactiviteit vertonen, wat niet steeds het geval was. Sommige, of zelfs volledige sectoren, gaven blijk van weinig of zelfs helemaal geen activiteit. In dit geval werd besproken op welke manier de betrokken sectoren beter bewust konden worden gemaakt van hun verplichtingen op het vlak van de bestrijding van witwassen of financiering van terrorisme en konden worden geholpen om mogelijke verdachte verrichtingen op te sporen.

Deze nauwere samenwerking tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten zoals bepaald in de nieuwe bepalingen van de wet van 18/09/2017, met als doel de meldingsactiviteiten van onderworpen entiteiten te verbeteren, heeft er ongetwijfeld toe geleid dat een aantal melders (hoofdzakelijk kredietinstellingen en betalingsinstellingen) aan de CFI rechtstreeks informatie vragen over de kwaliteit

van hun meldingen en de manier waarop ze die kunnen verbeteren, de melders waren immers altijd al vragende partij om dergelijke terugkoppeling te ontvangen.

Deze verschillende ontmoetingen met de melders boden de CFI ook de mogelijkheid erop aan te dringen dat ze voor al hun meldingen het onlinemeldsysteem moeten gebruiken. Met dit systeem kan de gemelde informatie immers beter beveiligd worden en kan een deel van het meldingsproces geautomatiseerd worden.

Tijdens deze vergaderingen werd ook benadrukt dat de velden in onlinemeldingen zo vaak mogelijk moeten worden ingevuld, in het bijzonder de velden van de beschrijving van de verdachte verrichtingen, in ieder geval als de melding op een beperkt aantal verdachte verrichtingen betrekking heeft.

Deze ontmoetingen boden tot slot de gelegenheid eraan te herinneren dat vanaf 1 januari 2019 bepaalde specifieke velden van de onlinemelding een verplichte structuur hebben (rijksregisternummer, ondernemingsnummer, IBAN-nummer, nationaliteit van de betrokkene).

Deze nieuwe fase in de structurering van de gegevens heeft tot doel de grote hoeveelheden informatie die de CFI ontvangt beheersbaar te houden, ervoor te zorgen dat deze compatibel zijn met de verzoeken die binnenkort aan het Centraal aanspreekpunt van de Nationale Bank kunnen worden bezorgd en dat internationale samenwerking met andere (Europese) financiële inlichtingeneenheden kan worden opgevolgd.

8. Toelichting bij de rol van de CFI ten aanzien van de verschijnselen radicalisme en extremisme

De wet van 18 september 2017 vult de repressieve benadering van het witwassen van geld (artikel 505 van het strafwetboek) en de financiering van terrorisme (artikels 140 en 141 van het strafwetboek) aan met een reeks preventieve en administratief beteelde maatregelen.

Zij verplicht de entiteiten onderworpen aan de preventieve wetgeving tot samenwerking met het oog op het opsporen van verdachte verrichtingen en feiten en de kennisgeving daarvan aan de CFI. Deze melding aan de CFI vormt de basis van het preventieve systeem om het witwassen van geld en de financiering van terrorisme tegen te gaan. De CFI heeft uitgebreide bevoegdheden op het vlak van financieel onderzoek, maar kan deze bevoegdheden pas uitoefenen na een melding van verdachte verrichtingen of feiten ontvangen te hebben van de limitatief opgesomde categorieën van melders in artikel 79 van de voornoemde wet.

De CFI kan dus niet op eigen initiatief of louter op basis van informatie uit open bronnen een onderzoek starten naar de financiering of financiële situatie van bepaalde organisaties en individuen.

Samenwerking met de inlichtingendiensten en OCAD

Noch de wet van 18 september 2017, noch de in de wet opgenomen definitie van de financiering van terrorisme verwijst naar extremisme of radicalisme. De wetgever creëerde wel de mogelijkheid voor de CFI om alle mogelijke informatie te delen rond radicalisme via artikel 83, §2, 4° met OCAD en de inlichtingendiensten (Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht).

Dit communicatiekanaal, dat reeds tussen deze diensten bestaat voor de bestrijding van terrorisme, de financiering van terrorisme en de witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden, een uitzondering op het versterkt beroepsgeheim⁵¹ van de CFI, bleef behouden in art. 83, §2, 4° van de

⁵¹ De leden van de CFI en de leden van haar personeel, de leden van de politiediensten en de andere ambtenaren die bij haar zijn gedetacheerd, alsook de externe deskundigen waarop zij een beroep doet, zijn gebonden aan een zeer strikt beroepsgeheim. Zelfs in het geval bedoeld in artikel 29 van het wetboek van strafvordering en buiten het

nieuwe wet en werd bovendien uitgebreid voor de bestrijding van het radicaliseringsproces, en dit steeds met dezelfde doelstelling voor ogen. Deze doelstelling bestaat uit een grotere doeltreffendheid van de preventieve rol van de CFI inzake de strijd tegen het radicalisme door het uitbreiden van haar mogelijkheden om informatie over te maken aan de inlichtingendiensten en OCAD, zelfs wanneer er geen doormelding van informatie geschiedt naar de gerechtelijke overheden. Hoewel het openbaar ministerie zich niet inlaat met radicalisme aangezien dit fenomeen op zich geen misdrijf vertegenwoordigt, kan dergelijke informatie bijzonder interessant zijn voor de inlichtingendiensten en OCAD.

De CFI kan overeenkomstig artikel 83, §2, 4°, alle mogelijke informatie die betrekking heeft op geradicaliseerde personen en of organisaties delen met de inlichtingendiensten en OCAD.

Indien uit het gevoerde onderzoek van CFI blijkt dat er sprake is van radicalisme zal alle mogelijke informatie gedeeld worden met de inlichtingendiensten en OCAD, en dit ongeacht het feit dat het dossier wordt doorgemeld naar de gerechtelijke autoriteiten of geseponeerd door de CFI. De vermelding van enkel witwassen van geld en financiering van terrorisme in artikel 79 van de wet van 18 september 2017 verhindert niet dat een inlichtingendienst of OCAD te goeder trouw een melding doet aan de CFI van verdachte verrichtingen of feiten (al dan niet in verband met extremisme/radicalisme).

In de praktijk voorziet de wettelijk vastgelegde procedure aan de input-zijde voor de CFI weinig beperkingen. Het uitgangspunt van het onderzoek door de CFI is de melding van verdachte verrichtingen of feiten, die ofwel door de financiële instellingen en andere private niet-financiële melders kan gebeuren, ofwel door een (federale) overheidsdienst.

Niet alleen OCAD en de inlichtingendiensten kunnen meldingen bij CFI doen van verdachte verrichtingen of feiten, ook andere ambtenaren van verschillende FOD's kunnen meldingen doen.

In het onderzoek dat op een melding op basis van artikel 79 volgt, kan de CFI bijkomende informatie vragen aan de melders – financiële instellingen, niet financiële melders en overheidsdiensten, maar ook aan haar buitenlandse partners. De CFI is immers onderdeel van een internationaal netwerk van FIE's en neemt deel aan de activiteiten en projecten van de overkoepelende organisaties zoals de FAG en de Egmont Groep⁵². Communicatienetwerken tussen de FIE's, zoals FIU.net voor de Europese landen en Egmont Secure Web op wereldvlak garanderen de vlotte uitwisseling van informatie. Bovendien heeft de CFI met verschillende buitenlandse partners MOU's afgesloten, die bilaterale samenwerking bevorderen.

Diensten als de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Justitie kunnen op basis van artikel 79 atypische verrichtingen of feiten waarvan vermoed (kan) word(t)(en) dat deze verband houden met witwassen van geld of met de financiering van terrorisme wel melden aan de CFI, maar kunnen slechts op de hoogte gebracht worden van de resultaten van het onderzoek via een evaluatie van OCAD, VSSE of ADIV, die waarschijnlijk nog andere elementen zal bevatten dan enkel de geldstromen.

De resultaten van het financieel onderzoek van CFI kunnen door OCAD en/of de inlichtingendiensten opgenomen worden in een evaluatie, die de beeldvorming rond radicalisme vergroot en de politieke autoriteiten toelaat om eventueel diplomatieke druk te zetten.

In 2017 hebben de bevoegde diensten (CFI, federaal parket, federale politie, OCAD, VSSE en ADIV, de FOD Economie en de FOD Financiën – Administratie van de Thesaurie) verzameld in het 'platform financiering terrorisme' en onder voorzitterschap van de CFI, een eerste nationale risicoanalyse

geval dat zij geroepen worden om in rechte te getuigen, mogen zij geen ruchtbaarheid geven aan de informatie waarvan zij bij de uitoefening van hun opdrachten kennis hebben gekregen, met uitzondering van de mededeling van informatie binnen de wettelijke voorwaarden.

⁵² Internationaal samenwerkingsverband van FIE's, in 1995 opgericht door de CFI en de Amerikaanse FIE FinCEN.

uitgevoerd, dit op vraag van het Strategisch Comité voor Inlichtingen en Veiligheid. De resultaten van deze analyse werden in juli 2017 overgemaakt aan de Nationale Veiligheidsraad. Het platform werkte in juli 2018 een actieplan uit met initiatieven om de vastgestelde risico's op het vlak van de financiering van terrorisme zoveel mogelijk te beperken.

9. De CFI en de bescherming van persoonsgegevens

2018 was een belangrijk jaar voor wat betreft de bescherming van persoonsgegevens.

Eenzijds is op 25 mei 2018 de AVG, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) 2016/679) van toepassing geworden.

Anderzijds werd op 5 september 2018 de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens gepubliceerd. Deze kaderwet heft de privacywet van 8 december 1992 op, voorziet in de tenuitvoerlegging van een aantal clausules van de AVG en zet de Richtlijn 2016/680 voor de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten om naar Belgisch Recht.

Zowel de Algemene Verordening Gegevensbescherming als de kaderwet van 30 juli 2018 bepalen dat een functionaris voor Gegevensbescherming (DPO) moet worden aangeduid wanneer de verwerking wordt verricht door een overheidsinstantie of een overheidsorgaan.

Om aan deze verplichting te voldoen heeft de CFI in 2018 intern dan ook een DPO aangesteld.

VI. BIJLAGE: Statistieken 2018

Inhoudsopgave

1. KERNCIJFERS	39
1.1. Meldingen aan de CFI.....	39
1.2. Nieuw geopende dossiers.....	39
1.3. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden	40
1.4. Verzetten door de CFI.....	40
2. MELDINGSBRONNEN.....	41
2.1. Meldingen	41
2.2. Verzoeken om inlichtingen vanwege buitenlandse meldpunten	42
2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten	42
2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichthoudende of tuchtoverheden	43
2.5. Aantal meldende entiteiten.....	44
3. DOORMELDINGEN.....	46
3.1. Doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling	46
3.2. Aard van de verdachte verrichtingen	50
3.3. Financiële stromen	51
3.4. Doorgemelde dossiers volgens het onderliggende misdrijf	52
3.5. Nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers	57
3.6. Verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene	58
3.6.1. Verblijfplaats in België	58
3.6.2. Verblijfplaats in het buitenland	59
4. INTERNATIONALE SAMENWERKING.....	60
5. GERECHTELIJK GEVOLG	62
5.1. Verdeling per parket van de tussen 01/01/2014 en 31/12/2018 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg	62
5.2. Gerechtelijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen.....	63

1. KERNCIJFERS

1.1. Meldingen aan de CFI

De CFI ontving in 2018 33.445 meldingen van de onderworpen entiteiten. Het aantal meldingen aan de CFI is sinds 2016 sterk gestegen (+23 %).

	2016	2017	2018
Aantal meldingen	27.264	31.080	33.445
	-3,5 %	+14 %	+7,6 %

16.308 meldingen hadden betrekking op nieuwe zaken in verband met witwassen of financiering van terrorisme. 17.137 meldingen waren aanvullingen bij reeds bestaande dossiers.

Deel twee hieronder bevat een gedetailleerd overzicht van deze 33.445 meldingen.

De 16.308 meldingen die als nieuwe zaken werden ontvangen kunnen “subjectieve” of “objectieve” meldingen zijn.

Eenzijds ontvangt de CFI “subjectieve” meldingen. Deze meldingen berusten op een vermoeden van witwassen of financiering van terrorisme.

Anderzijds ontvangt de CFI “objectieve” meldingen. Deze meldingen zijn gebaseerd op wettelijk voorziene indicatoren of criteria.

“Objectieve” meldingen zijn onder meer meldingen van de Administratie der Douane en Accijnzen (grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen), casino’s, notarissen⁵³ en vastgoedmakelaars⁵⁴. Deze melders zijn verplicht de CFI van feiten op de hoogte te brengen, ook al zijn ze niet op vermoedens gesteund. Sommige meldingen van betalingsinstellingen of wisselkantoren met betrekking tot internationale geldverzendingen (*money remittance*), vallen eveneens in deze categorie.

1.2. Nieuw geopende dossiers

Een groot aantal meldingen heeft betrekking op afzonderlijke verrichtingen in verband met dezelfde zaak. Verschillende meldingen van één enkele melder kunnen op dezelfde zaak betrekking hebben. Bovendien kan dezelfde zaak meldingen van verschillende instellingen omvatten.

De CFI bundelt de meldingen die betrekking hebben op één zaak in één dossier.

De ontvangen meldingen werden in 2018 in 15.670 dossiers gebundeld.

	2016	2017	2018
Nieuwe dossiers geopend wegens vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme	9.360	10.646	15.670

Om meldingen doeltreffend te behandelen deelt de CFI elke melding onmiddellijk na ontvangst in naar belang (bedrag, aard van de verrichtingen, politiek prominente personen bij de betrokkenen,...) en voorrang (dringend wanneer nog fondsen kunnen worden geblokkeerd of in beslag kunnen worden genomen of bij een lopend gerechtelijk onderzoek). Deze twee criteria bepalen dan de omvang van de

⁵³ Overeenkomstig artikel 66 van de wet van 18 september 2017.

⁵⁴ Ibid.

opzoeken die zullen worden verricht en de snelheid waarmee ze zullen worden uitgevoerd. Door dossiers op deze wijze te selecteren kan de CFI grote bewegingen in het aantal meldingen of het aantal dossiers opvangen.

1.3. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden

In 2018 meldde de CFI 933 nieuwe dossiers of nieuwe zaken door aan de gerechtelijke overheden wegens ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme, voor een totaalbedrag van 1.432,73 miljoen EUR. Het betrof dossiers die zowel in 2018 als voordien werden geopend.

In 2018 werden gegevens of informatie uit 2.972 meldingen uit 2018 of eerder na analyse aan de gerechtelijke overheden doorgemeld. Deze 2.972 meldingen hadden betrekking op verrichtingen in verband met witwassen of financiering van terrorisme voor een totaalbedrag van 1.700,89 miljoen EUR.

	2016	2017	2018
Aantal doorgemelde dossiers	831	1.192	933
Bedragen aangegeven in de doorgemelde dossiers ⁽¹⁾	1.146,82	1.108,68	1.432,73
Aantal meldingen vervat in de doormeldingen ⁽²⁾	2.577	3.285	2.972
Bedragen ⁽¹⁾ aangegeven in meldingen vervat in de doormeldingen ⁽²⁾	1.285,68	1.415,95	1.700,89

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽²⁾ De CFI geeft geen afschriften van meldingen door maar enkel informatie met betrekking tot de verdachte verrichtingen die hierin vermeld worden, aangevuld met haar analyse.

1.4. Verzetten door de CFI

In 2018 verzette de CFI zich 8 maal tegen de uitvoering van een verrichting voor een totaalbedrag van 0,68 miljoen EUR.

	2016	2017	2018
Aantal verzetten	17	12	8
Totaalbedrag verzetten ⁽¹⁾	2,69	0,99	0,68

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

2. MELDINGSBRONNEN

2.1. Meldingen⁵⁵

	2016	2017	2018	% 2018
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en uitgevers en instellingen voor elektronisch geld	9.392	11.120	14.302	42,76
Kredietinstellingen	8.662	11.533	9.980	29,84
Notarissen	1.094	1.076	1.270	3,80
Uitbaters van kansspelen	930	995	1.103	3,30
Vennootschap van publiek recht bpost	1.118	1.363	1.066	3,19
Nationale Bank van België	603	568	616	1,84
Levensverzekeringsondernemingen	320	317	229	0,68
Externe accountants, externe belastingconsulenten, externe erkende boekhouders, externe erkende boekhouders-fiscalisten	178	263	212	0,63
Gerechtsdeurwaarders	81	58	69	0,21
Bedrijfsrevisoren	68	64	60	0,18
Vastgoedmakelaars	35	40	55	0,16
Beursvennootschappen	63	63	37	0,11
Instellingen voor hypothecair krediet	13	19	26	0,08
Ondernemingen voor consumentenkrediet	42	20	22	0,07
Handelaars in diamant	35	11	18	0,05
Advocaten	4	10	8	0,02
Verzekeringsbemiddelaars	6	11	4	0,01
Leasingondernemingen	3	3	3	0,01
Vereffeninginstellingen	2	0	2	0,01
Bewakingsondernemingen	0	1	1	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	1	2	0	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	-
Betalingsinstellingen die kredietkaarten uitgeven of beheren	0	0	0	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	2	0	0	-
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	0	0	-

⁵⁵ Sommige beroepen zijn pas sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017 aan de wet onderworpen. Dit is het geval voor de maatschappijen voor onderlinge borgstelling, de alternatieve financieringsplatformen, de dienstenverleners aan vennootschappen, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, en de zelfstandige stagiairs van alle in de wet beoogde cijferberoepen. De wet van 18 september 2017 breidde het toepassingsgebied van de wet ook uit tot alle uitbaters van kansspelen.

	2016	2017	2018	% 2018
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	0	0	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	0	-
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Deposito- en Consignatiekas	1	0	0	-
Marktondernemingen	0	0	0	-
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	0	0	-
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	-	0	0	-
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	-	0	0	-
Alternatieve financieringsplatformen	-	0	0	-
Onafhankelijke financiële planners	-	0	0	-
Dienstenverleners aan vennootschappen	-	0	0	-

2.2. Verzoeken om inlichtingen vanwege buitenlandse meldpunten

	2016	2017	2018	% 2018
Buitenlandse meldpunten ⁽¹⁾	2.028	2.123	1.806	5,40

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 22 §2 van de wet van 11 januari 1993 en artikel 79 § 3 1° van de wet van 18 september 2017.

2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten

	2016	2017	2018	% 2018
FOD Financiën	1.163	19 ⁵⁶	1.250	3,74
Douane en Accijnzen ⁽¹⁾	1.387	1.282	1.135	3,39
Vlaamse belastingdienst	-	13	70	0,21
Federaal parket	1	31	28	0,08
Veiligheid van de Staat	12	28	12	0,04
FOD Economie	5	7	13	0,04
Curatoren in een faillissement	8	5	4	0,01
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	2	6	3	0,01

⁵⁶ Het lage aantal meldingen in 2017 heeft te maken met een technisch probleem vanwege FOD Financiën om zich in 2017 aan te sluiten op het onlinemeldsysteem van de CFI. Aangezien dit technisch probleem nog niet kon worden opgelost, besliste de CFI in 2018 de informatie meegegeed door de FOD Financiën manueel te behandelen.

	2016	2017	2018	% 2018
FOD Buitenlandse Zaken	-	-	3	0,01
Parket van Antwerpen	-	-	1	-
OCAD	2	17	1	-
Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)	-	1	-	-
FOD Binnenlandse Zaken	1	-	-	-

⁽¹⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden

	2016	2017	2018	% 2018
Controleoverheden	1	11	36	0,11
ALGEMEEN TOTAAL (2.1 – 2.4)	27.264	31.080	33.445	100

2.5. Aantal meldende entiteiten

<i>Financiële beroepen</i>	2016	2017	2018
Kredietinstellingen	66	64	56
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en uitgevers en instellingen voor elektronisch geld	31	35	36
Levensverzekeringsondernemingen	16	18	20
Beursvennootschappen	8	9	8
Ondernemingen voor consumentenkrediet	5	6	5
Instellingen voor hypothecair krediet	5	6	9
Betalingsinstellingen die kredietkaarten uitgeven of beheren	0	0	0
Verzekeringsbemiddelaars	6	5	4
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Vennootschap van publiek recht bpost	1	1	1
Nationale Bank van België	1	1	1
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	1	2	0
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	1	0	0
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	0	0
Vereffeninginstellingen	1	0	2
Leasingondernemingen	2	3	2
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	0	0
Deposito- en Consignatiekas	1	0	0
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0
Marktondernemingen	0	0	0
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	0	0
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	-	0	0
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	-	0	0
Alternatieve financieringsplatformen	-	0	0
Onafhankelijke financiële planners	-	0	0
Dienstenverleners aan vennootschappen	-	0	0
Totaal	146	150	144

<i>Niet-financiële beroepen</i>	2016	2017	2018
Notarissen	320	294	290
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	93	142	136
Vastgoedmakelaars	18	29	25
Bedrijfsrevisoren	22	21	21
Gerechtsdeurwaarders	12	16	16
Uitbaters van kansspelen	9	9	11
Advocaten	4	6	4
Handelaren in diamant	4	2	2
Bewakingsondernemingen	0	1	1
Curatoren in een faillissement	-	-	3
Totaal	482	520	506

3. DOORMELDINGEN

De CFI bundelt alle meldingen van verdachte verrichtingen die betrekking hebben op één zaak. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of van financiering van terrorisme wordt dit dossier doorgemeld aan de bevoegde procureur des Konings of de federale procureur.

In 2018 meldde de CFI 933 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 1.432,73 miljoen EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe (aanvullende) meldingen ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal lagen in 2018 2.972 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen) aan de basis van doormeldingen aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 1.700,89 miljoen EUR.

De doorgemelde dossiers en meldingen worden hieronder onderverdeeld per categorie van meldende instelling, aard van verrichting en onderliggend misdrijf.

3.1. Doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling

Aantal doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling – Evolutie in de afgelopen 3 jaar

	2016	2017	2018	% 2018
Kredietinstellingen	557	752	688	73,74
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	98	193	111	11,90
Vennootschap van publiek recht bpost	89	131	46	4,93
Buitenlandse meldpunten	39	52	43	4,61
Boekhouders en fiscalisten	11	9	12	1,29
Uitbaters van kansspelen	8	6	8	0,86
Notarissen	6	3	7	0,75
Nationale Bank van België	6	5	5	0,54
Federaal parket	-	4	2	0,21
Beursvennootschappen	-	3	2	0,21
FOD Economie	1	-	2	0,21
Veiligheid van de Staat	1	10	1	0,11
FOD Financiën	4	4	1	0,11
Handelaren in diamant	2	3	1	0,11
Bedrijfsrevisoren	-	1	1	0,11
Gerechtsdeurwaarders	1	-	1	0,11
Toezichthoudende autoriteiten	2	-	1	0,11
OLAF	-	-	1	0,11
Douane	3	7	-	-

Levensverzekeringsondernemingen	1	6	-	-
OCAD	1	3	-	-
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	1	-	-	-
Totaal	831	1.192	933	100

Bedragen⁽¹⁾ in doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling – Evolutie in de afgelopen 3 jaar

	2016	2017	2018	% 2018
Kredietinstellingen	1.035,67	926,89	1.245,84	86,96
Toezichthoudende autoriteiten	4,09	-	87,04	6,08
Buitenlandse meldpunten	48,90	81,19	48,34	3,37
Boekhouders en fiscalisten	7,06	5,61	15,78	1,10
Vennootschap van publiek recht bpost	3,33	5,97	2,75	0,19
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	27,58	40,58	19,09	1,34
Notarissen	4,06	1,05	5,22	0,36
Beursvennootschappen	-	32,46	2,73	0,19
Gerechtsdeurwaarders	0,03	-	2,20	0,15
Uitbaters van kansspelen	0,76	1,14	1,77	0,12
Nationale Bank van België	0,57	0,82	1,09	0,08
FOD Economie	0,27	-	0,38	0,03
OLAF	-	-	0,12	0,01
Bedrijfsrevisoren	-	1,14	0,10	0,01
FOD Financiën	3,08	1,04	0,09	0,01
Federaal parket	-	0,09	0,08	-
Handelaren in diamant	0,11	0,92	0,06	-
Veiligheid van de Staat	-	0,05	0,05	-
Levensverzekeringsondernemingen	0,98	7,54	-	-
Douane	10,29	2,08	-	-
OCAD	0,02	0,11	-	-
ADIV	0,02	-	-	-
Totaal	1.146,82	1.108,68	1.432,73	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

Verdeling per categorie van meldende instelling van meldingen die in 2016, 2017 en 2018 werden doorgemeld

	2016		2017		2018	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Kredietinstellingen	1.278	1.148,89	1.749	1.181,04	1.625	1.430,77
Wisselkantoren en betalingsinstellingen	713	29,36	832	63,81	819	22,74
Vennootschap van publiek recht bpost	167	3,72	211	7,92	103	16,52
Buitenlandse meldpunten	120	51,11	138	82,69	122	70,93
Uitbaters van kansspelen	85	1,81	120	1,48	133	5,71
Levensverzekeringsondernemingen	23	1,42	33	8,04	15	0,62
Douane	78	11,44	24	2,13	7	0,10
Boekhouders en fiscalisten	19	8,01	22	7,02	42	16,56
FOD Financiën	8	3,08	21	20,38	11	0,10
Federaal parket	-	-	16	0,09	6	0,10
Nationale Bank van België	30	0,90	14	0,88	32	1,64
Veiligheid van de Staat	1	-	14	0,04	2	-
Beursvennootschappen	2	-	12	32,46	4	36,47
Notarissen	23	8,24	10	1,09	25	5,78
Handelaren in diamant	5	0,11	8	1,01	1	0,06
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	1	0,02	3	-	-	-
OCAD	-	-	3	0,12	-	-
Andere	24	17,57	55	5,75	25	92,79
Totaal	2.577	1.285,68	3.285	1.415,95	2.972	1.700,89

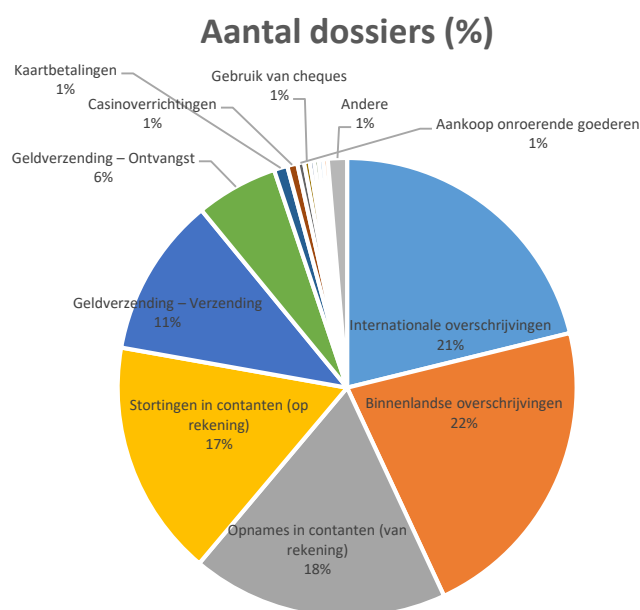
⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Bovenstaande bedragen worden gevormd door de optelsom van pure witwasverrichtingen en al dan niet fictieve handelsverrichtingen. Bij deze dossiers (onder meer in dossiers in verband met btw-carrousel fraude) is het bijzonder moeilijk precies vast te stellen welk deel wordt witgewassen en welk deel al dan niet fictieve handelsverrichtingen zijn.

3.2. Aard van de verdachte verrichtingen

Onderstaande tabel vermeldt de verdeling volgens de aard van de verdachte verrichtingen in dossiers die de CFI in 2018 doormeldde. Verdachte verrichtingen van een verschillende aard kunnen in eenzelfde doorgemeld dossier voorkomen.

Aard van de verrichtingen	Aantal dossiers	% 2018
Internationale overschrijvingen	267	18,55
Binnenlandse overschrijvingen	276	19,18
Opnames in contanten (van rekening)	228	15,84
Stortingen in contanten (op rekening)	210	14,59
Geldverzending – Verzending	142	9,87
Geldverzending – Ontvangst	73	5,07
Kaartbetalingen	12	0,83
Casinoverrichtingen	9	0,63
Aankoop onroerende goederen	6	0,42
Gebruik van cheques	5	0,35
Wisselverrichtingen	4	0,28
Wisselen kleine coupures	4	0,28
e-money	4	0,28
Fiscale regularisatie	4	0,28
Andere	17	1,18

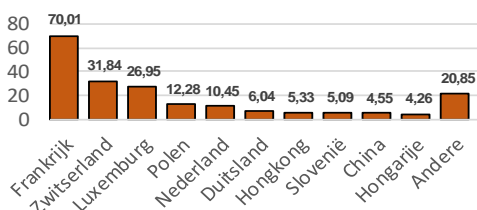

3.3. Financiële stromen

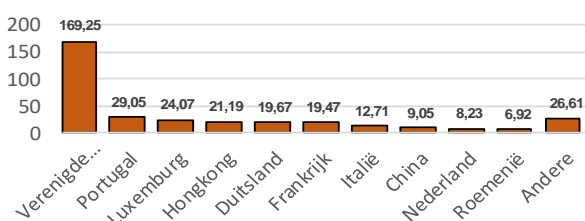
Onderstaande tabel biedt een overzicht van de financiële stromen buiten België in de dossiers die de CFI in 2018 doormeldde, met de belangrijkste landen van oorsprong en bestemming van internationale geldovermakingen.

Oorsprong van het geld	Bedragen (miljoen EUR)	%	Bestemming van het geld	Bedragen (miljoen EUR)	%
Frankrijk	70,01	35,42	Verenigde Arabische Emiraten	169,25	48,89
Zwitserland	31,84	16,11	Portugal	29,05	8,39
Luxemburg	26,95	13,64	Luxemburg	24,07	6,95
Polen	12,28	6,21	Hongkong	21,19	6,12
Nederland	10,45	5,29	Duitsland	19,67	5,68
Duitsland	6,04	3,06	Frankrijk	19,47	5,62
Hongkong	5,33	2,70	Italië	12,71	3,67
Slovenië	5,09	2,58	China	9,05	2,61
China	4,55	2,30	Nederland	8,23	2,38
Hongarije	4,26	2,16	Roemenië	6,92	2,00
Andere	20,85	10,55	Andere	26,61	7,69
Totaal	197,65	100	Totaal	346,22	100

Oorsprong van het geld

Bestemming van het geld

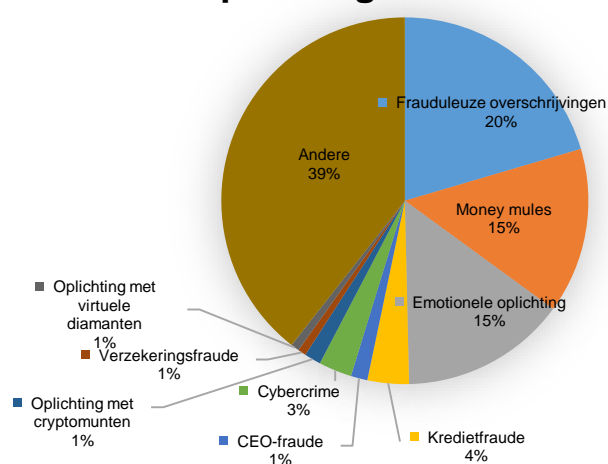
3.4. Doorgemelde dossiers volgens het onderliggende misdrijf

Aantal doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf

Onderliggend misdrijf	2016	2017	2018	% 2018
Oplichting	186	274	154	16,51
Sociale fraude ⁽¹⁾	-	18	137	14,68
Illegale drughandel	76	130	119	12,75
Ernstige fiscale fraude	54	100	118	12,65
Georganiseerde misdaad	36	72	75	8,04
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	74	89	63	6,75
Misbruik van vennootschapsgoederen	80	96	55	5,89
Terrorisme, financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	112	164	48	5,14
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	48	42	40	4,29
Exploitatie van prostitutie	35	25	27	2,89
Misbruik van vertrouwen	15	27	24	2,57
Mensenhandel	20	30	20	2,14
Mensensmokkel	-	-	17	1,83
Verduistering en corruptie	6	13	15	1,61
Diefstal of afpersing	12	23	9	0,96
Handel in clandestiene werkrachten	71	83	-	-
Andere	6	6	12	1,30
Totaal	831	1.192	933	100

⁽¹⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

Oplichtingsvormen

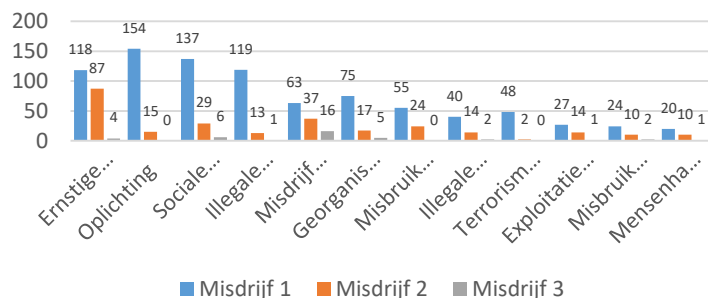

Aantal dossiers doorgemeld door de CFI in 2018 en verdeling volgens belangrijkste, tweede en derde onderliggend misdrijf

In eenzelfde dossier kan de CFI ernstige aanwijzingen hebben van witwassen van geld in verband met een of meerdere onderliggende misdrijven. De CFI kan ook een belangrijkste onderliggend misdrijf en een of meerdere andere onderliggende misdrijven aanduiden.

Misdrijf	Totaal 2018	Belangrijkste misdrijf	Tweede misdrijf	Derde misdrijf
Ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd	205	118	87	4
Oplichting	169	154	15	-
Sociale fraude	166	137	29	6
Illegale drughandel	132	119	13	1
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	100	63	37	16
Georganiseerde misdaad	92	75	17	5
Misbruik van vennootschapsgoederen	79	55	24	-
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	54	40	14	2
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	50	48	2	-
Exploitatie van prostitutie	41	27	14	1
Misbruik van vertrouwen	34	24	10	2
Mensenhandel	30	20	10	1
Verduistering en corruptie	19	15	4	-
Mensensmokkel	17	16	1	1
Diefstal of afpersing	15	9	6	-
Handel in clandestiene werkrachten	1	1	-	-
Andere	23	12	9	2
	1.227	933	292	41

Onderliggende misdrijven

Onderliggende misdrijven die het vaakst met elkaar samengaan

Onderstaande tabel biedt voor 2018 een overzicht van de onderliggende misdrijven die het vaakst met elkaar samengaan in de doorgemelde dossiers.

<i>Tweede en derde misdrijf</i> ----- <i>Eerste misdrijf</i>	Oplichting	Fiscale fraude	Sociale fraude	Illegale handel in goederen en koopwaren	Illegale drughandel	Mensen-smokkel	Mensenhandel	Misbruik van vennootschapsgoederen	Misbruik van vertrouwen	Misdrijven i.v.m. staat faill.	Georganiseerde misdaad	Exploitatie van prostitutie	Terrorisme & FT	Andere	Totaal
Oplichting		1	3					2	5	4	4			5	24
Fiscale fraude			7	8				8	1	8				1	33
Sociale fraude		71			1		2	2		20	6				102
Illegale handel goed. en koopw.		5	3		3			2		1	1	1		3	19
Illegale drughandel				2				2		1	5	1		2	13
Mensenhandel			2			1				3		8			14
Mensensmokkel			1							1	1	3			6
Misbruik van vennootschapsgoederen	2	2	2		1			1	1	9	1				19
Misbruik van vertrouwen	3				1			2		2					7
Misdrijven i.v.m. staat faillissement	1	4	6	1	1		1	3	1					2	20
Georganiseerde misdaad	3	7	6	4	4		1	1		2	1		1	2	32
Exploitatie van prostitutie					1		8	1							10
Terrorisme & FT	1														1

De misdrijven fiscale fraude, sociale fraude, misdrijven in verband met de staat van faillissement, illegale handel in goederen en koopwaren, georganiseerde misdaad en misbruik van vennootschapsgoederen zijn misdrijven die in het bijzonder met elkaar bindingen hebben. De misdrijven in verband met de staat van faillissement, misbruik van vennootschapsgoederen, fiscale fraude en sociale fraude gaan ook bijzonder met elkaar samen, alsook mensenhandel en exploitatie van prostitutie.

Tot slot stellen we vast dat illegale drughandel en georganiseerde misdaad twee misdrijven zijn die vaak met elkaar verbonden zijn.

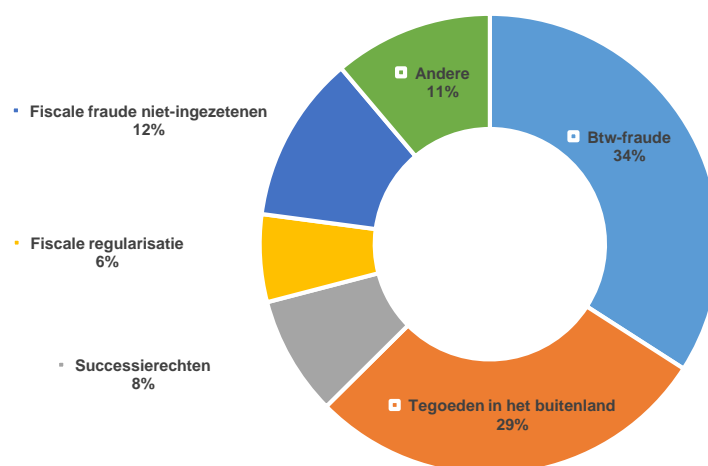
Bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf⁽¹⁾

Onderliggend misdrijf	2016	2017	2018	% 2018
Ernstige fiscale fraude	150,37	300,66	573,41	40,02
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	23,04	19,99	180,97	12,63
Sociale fraude ⁽²⁾	-	38,65	169,17	11,81
Mensenhandel	14,63	9,79	120,74	8,43
Georganiseerde misdaad	63,14	112,14	112,23	7,83
Oplichting	34,92	34,49	75,49	5,27
Illegale drughandel	14,22	38,25	29,03	2,03
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	28,70	23,90	24,94	1,74
Misbruik van vennootschapsgoederen	56,12	37,77	22,30	1,56
Verduistering en corruptie	658,99	382,77	19,85	1,39
Misbruik van vertrouwen	22,22	41,17	16,46	1,15
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	6,66	1,20	10,89	0,76
Exploitatie van prostitutie	9,12	8,68	5,87	0,41
Mensensmokkel	-	-	4,50	0,31
Diefstal of afpersing	1,71	1,78	1,69	0,12
Handel in clandestiene werkrachten	57,49	55,99	-	-
Andere	5,49	1,45	65,19	4,54
Totaal	639,36	1.146,82	1.432,73	100

(1) Bedragen in miljoen EUR.

(2) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

Vormen van fiscale fraude

Meldingen die in 2016, 2017 en 2018 werden doorgemeld volgens onderliggend misdrijf

Onderliggend misdrijf	2016		2017		2018	
	Aantal	Bedrag⁽¹⁾	Aantal	Bedrag⁽¹⁾	Aantal	Bedrag⁽¹⁾
Ernstige fiscale fraude	188	193,06	296	419,10	309	694,84
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	162	45,55	144	34,76	137	188,25
Sociale fraude ⁽²⁾	-	-	42	38,65	335	184,52
Georganiseerde misdaad	316	81,87	384	137,44	385	162,30
Mensenhandel	100	15,06	103	12,84	70	122,34
Oplichting	428	38,03	671	52,65	452	85,51
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	138	32,72	156	25,48	145	33,96
Handel in clandestiene werkkrachten	286	74,19	226	76,69	82	32,47
Illegale drughandel	155	16,49	328	51,03	383	31,68
Misbruik van vennootschapsgoederen	160	25,73	227	53,73	101	30,16
Misbruik van vertrouwen	61	58,09	105	43,07	74	21,82
Verduistering en corruptie	22	676,42	24	446,92	98	20,55
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	350	10,55	448	5,97	202	14,10
Exploitatie van prostitutie	126	9,62	75	14,29	113	7,44
Mensenhandel	-	-	-	-	43	3,52
Diefstal of afpersing	31	1,84	42	1,89	14	1,82
Andere	6	2,01	14	1,44	29	65,61
Totaal	2.577	1.285,7	3.285	1.415,95	2.972	1.700,89

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

3.5. Nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers in 2016, 2017 en 2018.

Nationaliteit	2016	2017	2018	% 2018
Belgische	498	659	572	61,31
Nederlandse	30	53	48	5,14
Roemeense	12	17	38	4,07
Franse	30	46	27	2,89
Portugese	18	26	22	2,36
Braziliaanse	14	28	15	1,61
Turkse	17	30	11	1,18
Italiaanse	13	30	11	1,18
Marokkaanse	23	26	11	1,18
Bulgaarse	10	11	10	1,07
Albanese	-	5	9	0,96
Russische	10	10	8	0,86
Congolese (DRC)	7	8	8	0,86
Britse	3	5	7	0,75
Poolse	3	5	7	0,75
Spaanse	8	7	6	0,64
Nigeriaanse	9	9	5	0,54
Iraakse	4	1	5	0,54
Hongaarse	1	2	5	0,54
Pakistaanse	8	8	4	0,43
Guineese	-	2	4	0,43
Kameroense	4	4	3	0,32
Zweedse	-	1	3	0,32
Duitse	1	2	3	0,32
Ivoriaanse	10	18	-	-
Tunesische	7	11	-	-
Algerijnse	4	7	-	-
Syrische	3	5	-	-
Ghanese	3	5	-	-
Malinese	1	4	-	-
Beninse	-	3	-	-
Anderen	80	144	91	9,75
Totaal	831	1.192	933	100

3.6. Verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene in de dossiers doorgemeld in 2018. Deze tabellen zijn bedoeld om de melders te helpen bij de toepassing van de wettelijk opgelegde waakzaamheidsmaatregelen.

3.6.1. Verblijfplaats in België

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 823 doorgemelde dossiers waarbij de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in België.

	Aantal dossiers	%
Brussel	250	30,38
Antwerpen	152	18,47
Oost-Vlaanderen	69	8,38
Henegouwen	65	7,90
West-Vlaanderen	58	7,05
Limburg	53	6,44
Halle-Vilvoorde	53	6,44
Luik	51	6,20
Waals-Brabant	31	3,77
Vlaams-Brabant	16	1,94
Namen	16	1,94
Luxemburg	9	1,09
Totaal	823	100

3.6.2. Verblijfplaats in het buitenland

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 106 doorgemelde dossiers in 2018 waarbij de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in het buitenland.

Land van verblijf	van 01/01/18 tot 31/12/18	%
Frankrijk	11	10,38
Nederland	4	3,77
Luxemburg	3	2,83
Roemenië	3	2,83
Zwitserland	2	1,89
Albanië	1	-
Algerije	1	-
Benin	1	-
Colombia	1	-
Cyprus	1	-
Hongarije	1	-
Israël	1	-
Kenia	1	-
Liechtenstein	1	-
Malta	1	-
Mauritanië	1	-
Montenegro	1	-
Nieuw-Zeeland	1	-
Nigeria	1	-
Polen	1	-
Portugal	1	-
Spanje	1	-
Thailand	1	-
Tsjechië	1	-
Verenigd Koninkrijk	1	-
Verenigde Staten van Amerika	1	-
Onbekend	66	58,49
Totaal	110	100

4. INTERNATIONALE SAMENWERKING

Zoals de statistieken hieronder aantonen, bevroeg de CFI ook dit jaar stelselmatig het buitenland en ontving ze meerdere verzoeken van buitenlandse tegenhangers in Europese of derde landen.

De operationele samenwerking met het buitenland geschiedt in de regel op grond van samenwerkingsovereenkomsten tussen de verschillende meldpunten (*Memorandum Of Understanding* of MOU). Meldpunten, waarmee geen MOU bestaat, worden ook bevroegd wanneer dit operationeel nuttig is en voor zover de uitgewisselde inlichtingen beschermd zijn door een strikte vertrouwelijkheid⁵⁷. Het is belangrijk te benadrukken dat de uitwisseling van gegevens steeds beveiligd gebeurt. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en de toestemming wordt enkel verleend op grond van wederkerigheid.

Onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen en de verzonden buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoekingen, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI een buitenlands meldpunt op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen gegevens wisselde met dit meldpunt. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten soms informatie over betrokkenen met adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen⁵⁸ voor bepaalde oplichtingpraktijken. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI eveneens als spontaan beschouwd.

De CFI ontving en behandelde in 2018 1.798 verzoeken tot bijstand van buitenlandse meldpunten⁵⁹.

Afrika (13)

Burkina Faso (1), Democratische Republiek Congo (1), Ghana (2), Kaapverdië (1), Kameroen (1), Mali (3), Mauritius (1), Niger (1), Togo (1), Zimbabwe (1)

Azië en Stille Oceaan gebied (254)

Australië (247), Bangladesh (2), Japan (1), Maleisië (1), Singapore (2), Zuid-Korea (1)

Eurazië (7)

Kazachstan (1), Oezbekistan (1), Rusland (4), Wit-Rusland (1)

Europa (488)

Albanië (2), Armenië (1), Bulgarije (4), Cyprus (5), Denemarken (2), Duitsland (57), Estland (1), Finland (5), Frankrijk (76), Georgië (1), Gibraltar (1), Griekenland (1), Guernsey (8), Hongarije (2), Ierland (3), IJsland (1), Israël (2), Italië (13), Jersey (7), Kroatië (1), Letland (3), Liechtenstein (3), Litouwen (2), Luxemburg (131), Malta (9), Man (4), Moldavië (1), Montenegro (1), Nederland (60), Noord-Macedonië (1), Oekraïne (2), Oostenrijk (2), Polen (4), Portugal (2), Roemenië (4), San Marino (1), Servië (1), Slovakije (9), Slovenië (1), Spanje (8), Tsjechië (3), Turkije (6), Verenigd Koninkrijk (22), Zweden (2), Zwitserland (13)

Midden-Oosten en Noord-Afrika (6)

Algerije (1), Libanon (1), Saoedi-Arabië (1), Syrië (1), Verenigde Arabische Emiraten (2)

Noord- en Zuid-Amerika (1.030)

Anguilla (1), Argentinië (1), Aruba (1), Bermuda (1), Brazilië (1), Canada (5), Chili (1), Costa Rica (1), Ecuador (1), Panama (1), Paraguay (1), Verenigde Staten van Amerika (1.015)

⁵⁷ Artikel 125 van de wet van 18 september 2017.

⁵⁸ Waarschuwingen over witwastechieken worden via de website of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

⁵⁹ Gerangschikt aan de hand van de regionale groepen van de Egmont Groep en de FAG (FSRB's).

In 2018 verstuurde de CFI 958 verzoeken om inlichtingen naar buitenlandse meldpunten⁶⁰.

Afrika (18)

Benin (3), Burkina Faso (1), Democratische Republiek Congo (2), Gabon (1), Kameroen (2), Kenia (1), Mauritius (2), Senegal (1), Tanzania (1), Zuid-Afrika (4)

Azië en Stille Oceaan gebied (59)

Afghanistan (1), Australië (2), China (9), Hongkong (19), India (7), Indonesië (2), Japan (1), Macau (1), Marshall eilanden (1), Mongolië (1), Nieuw-Zeeland (2), Singapore (6), Sri Lanka (1), Taiwan (2), Thailand (4)

Eurazië (17)

Kirgizië (1), Oezbekistan (1), Rusland (14), Wit-Rusland (1)

Europa (771)

Albanië (5), Bulgarije (16), Cyprus (7), Denemarken (3), Duitsland (48), Estland (4), Finland (2), Frankrijk (197), Gibraltar (3), Griekenland (8), Guernsey (4), Hongarije (5), Ierland (3), Israël (9), Italië (24), Jersey (2), Kosovo (3), Kroatië (1), Letland (7), Liechtenstein (4), Litouwen (3), Luxemburg (60), Malta (7), Man (2), Monaco (7), Montenegro (2), Nederland (140), Noorwegen (5), Oekraïne (4), Oostenrijk (6), Polen (10), Portugal (17), Roemenië (13), Servië (1), Slovakije (4), Slovenië (2), Spanje (28), Tsjechië (5), Turkije (20), Verenigd Koninkrijk (47), Zweden (4), Zwitserland (29)

Midden-Oosten en Noord-Afrika (35)

Bahrein (1), Egypte (1), Irak (1), Libanon (6), Marokko (7), Saoedi-Arabië (3), Tunesië (2), Verenigde Arabische Emiraten (14)

Noord- en Zuid-Amerika (58)

Argentinië (2), Bahama's (3), Brazilië (2), Britse Maagdeneilanden (6), Canada (4), Colombia (1), Curaçao (1), Ecuador (1), Mexico (1), Panama (5), Paraguay (1), Uruguay (1), Venezuela (1), Verenigde Staten van Amerika (29)

De internationale strijd tegen het witwassen van geld en financiering van terrorisme heeft baat bij een sterke en effectieve gezamenlijke Europese aanpak. Een nauwe samenwerking tussen de EU-FIE's is bijgevolg van bijzonder belang. De meldpunten van de Europese Unie, waaronder de CFI, gebruiken het FIU.NET als een instrument voor de uitwisseling van operationele data.

⁶⁰ Ibid.

5. GERECHTELIJK GEVOLG

5.1. Verdeling per parket van de tussen 01/01/2014 en 31/12/2018 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg ⁶¹

	Totaal	%	Ver.	VCR	GO	BV	Over.	ZG	VO
Brussel	1459	28,55	13	4	19	0	7	514	902
Antwerpen	772	15,11	7	3	17	1	1	102	641
Antwerpen	609	11,92	6	3	13	1	1	82	503
Mechelen	90	1,76	0	0	4	0	0	7	79
Turnhout	73	1,43	1	0	0	0	0	13	59
Oost-Vlaanderen	464	9,08	1	3	2	0	2	54	402
Gent	237	4,64	0	1	1	0	1	39	195
Dendermonde	188	3,68	0	2	1	0	1	11	173
Oudenaarde	39	0,76	1	0	0	0	0	4	34
Federaal parket	464	9,08	12	0	9	0	2	51	390
Henegouwen	444	8,69	0	2	7	0	2	21	412
Charleroi	199	3,89	0	0	4	0	1	7	187
Bergen	152	2,97	0	1	3	0	0	5	143
Doornik	93	1,82	0	1	0	0	1	9	82
West-Vlaanderen	323	6,32	2	0	8	0	1	36	276
Brugge	169	3,31	1	0	2	0	0	8	158
Kortrijk	97	1,90	0	0	3	0	1	26	67
Veurne	33	0,65	0	0	2	0	0	1	30
Ieper	24	0,47	1	0	1	0	0	1	21
Luik	296	5,79	1	4	13	0	2	68	208
Luik	236	4,62	1	4	9	0	2	56	164
Verviers	36	0,70	0	0	4	0	0	6	26
Hoei	24	0,47	0	0	0	0	0	6	18
Limburg	246	4,81	1	3	3	2	0	61	176
Hasselt	131	2,56	1	1	2	2	0	38	87
Tongeren	115	2,25	0	2	1	0	0	23	89
Halle-Vilvoorde	185	3,62	0	2	0	1	0	54	128
Nijvel	141	2,76	1	1	1	0	0	18	120
Namen	114	2,23	0	0	2	0	0	5	107
Namen	88	1,72	0	0	1	0	0	5	82
Dinant	26	0,51	0	0	1	0	0	0	25
Leuven	111	2,17	1	0	0	0	1	3	106
Luxemburg	74	1,45	0	0	2	0	0	7	65
Aarlen	33	0,65	0	0	0	0	0	4	29
Neufchâteau	22	0,43	0	0	2	0	0	2	18
Marche-en-Famenne	19	0,37	0	0	0	0	0	1	18
Eupen	17	0,33	0	0	0	0	0	5	12
	5.110	100	39	22	83	4	18	999	3.945

Legende:

Ver : Veroordeling

Vrij : Vrijpraak

VCR : Verwijzing naar correctionele rechtbank

GO : Gerechtelijk onderzoek

BV : Buitenvervolginstelling

Over. : Dossiers door de Belgische gerechtelijke overheden overgemaakt aan een buitenlandse gerechtelijke overheid

ZG : Zonder gevolg na vooronderzoek door het parket

VO : Vooronderzoek

⁶¹ Deze tabel werd opgesteld aan de hand van informatie en afschriften die op 31/01/2019 in het bezit van de CFI waren en die overeenkomstig artikel 82 § 3 aan de CFI werden meegedeeld.

5.2. Gerechtiglijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen

Onderstaande tabel⁶² geeft de verdeling weer van de boetes en verbeurdverklaringen uitgesproken door rechtbanken en hoven per parket (bedragen in EUR) in de dossiers die de afgelopen 5 jaar (2014 tot 2018) werden doorgemeld en waarover de CFI werd ingelicht. Bij de analyse van deze cijfers dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat voor een beduidend aantal dossiers het onderzoek langer dan vijf jaar in beslag kan nemen. Dit is onder meer het geval bij dossiers die verband houden met economische en financiële criminaliteit, die meer dan 50 % van de doorgemelde dossiers uitmaken. Ook zijn nog niet alle veroordelingen in kracht van gewijsde.

	Boetes 2014 tot 2018	Verbeurdverklaringen 2014 tot 2018	Totaal
Brussel	2.332.645	27.826.182	30.158.827
Antwerpen	1.086.400	43.620.765	44.707.165
Antwerpen	1.006.500	41.604.830	42.611.330
Turnhout	73.900	2.105.935	2.179.835
Mechelen	6.000	-	6.000
Oost-Vlaanderen	2.338.950	9.955.167	12.294.117
Gent	2.338.950	9.887.822	12.226.772
Dendermonde	-	67.345	67.345
Oudenaarde	-	-	-
West-Vlaanderen	125.800	-	125.800
Brugge	125.800	-	125.800
Veurne	-	-	-
Henegouwen	314.800	234.755	549.555
Bergen	55.600	234.755	290.355
Charleroi	259.200	-	259.200
Doornik	-	-	-
Limburg	59.000	359.000	418.000
Hasselt	59.000	359.000	418.000
Tongeren	-	-	-
Luik	78.700	9.497.047	9.575.747
Luik	70.200	9.497.047	9.567.247
Hoei	8.500	-	8.500
Verviers	-	-	-
Namen	12.750	239.400	252.150
Namen	5.250	221.900	227.150
Dinant	7.500	17.500	25.000
Waals-Brabant	-	-	-
Leuven	-	-	-
Luxemburg	-	-	-

⁶² Deze tabel werd opgesteld aan de hand van informatie en afschriften die op 31/01/2019 in het bezit van de CFI waren en die overeenkomstig artikel 82 § 3 aan de CFI werden meegedeeld.

Marche-en-Famenne	-	-	-
Totaal	6.349.045	91.732.316	98.081.361

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00

E-mail: info@ctif-cfi.be

Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:

Philippe de KOSTER

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document en uitleg bij de cijfers en statistieken schriftelijk aanvragen per e-mail (info@ctif-cfi.be).